

TRANSILVANI'A.

Fôia Asociațiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Acésta fôia ese cate 3 côle pe luna si costa 2 fr. v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 4 fr. cu porto postei. Abonamentulu se face numai pe cate 1 anu intregu. — Se abonéza la Comitétulu asociatiunei in Sibiiu séu prin posta séu prin dd. colectori.

Nr. 7.

Brasiovu 15. Martiu 1868.

Anulu I.

Dr. Vasilie Popu.

Memori'a lui Vasilie Popu trebue se remana pastrata la natiunea romanésca din generatiune in generatiune alaturea cu a lui Dr. Ramontiai contimpuranului seu. Dr. Vas. Popu nu a lasatu natiunei nóstre capitaluri in bani, din alu caroru venit se se crésca pe fiacare anu mai multi tineri buni pe la gimnasia si universitati, precum a facutu Dr. Ramontiai; Popu inse pre langa ce nu era favoratu de sôrte in acestu punctu precum a fostu confratele seu, apoi elu fusese si casatoritu de dóua ori, adica in Brasiovu si dupa mórtea primei sale socii in Zlatn'a, avuse prunci din ambele casatorii, candu din contra Dr. Ramontiai remasese in tóta viati'a sa holteiu. Déca inse Dr. Popu nu a lasatu natiunei nóstre averi materiali, elu a lasatu de clironomia alte tesaure neperitóre.

Inca cá june dr. de filosofia si medicina fiindu, a esítu din pén'a lui Popu: Dissertatio inauguralis de funeribus plebeis Daco-Romanorum sive Valachorum. Viennae 1817. in 4°.

Pre catu timpu dr. Popu a pututu petrece in Moldov'a, unde fusese chiamatu la 'o profesura si in Munteni'a in care facù o calatoria, elu nu numai isi puse tóta silinti'a pentru cá se adune documente pentru istori'a natiunei, ci desteptà totuodata la mai multi romani zelulu de a culege si pastra orice scrisorica vechia, tocma si in casu candu i s'ar pareá aceea cu totul ne'nsemnata. In anii petrecuti aici la Brasiovu practicandu cá medicu elu fu acela, carele puse in ordine chrisóvele si orice charthii si carti ale bisericei S. Nicolae respandite si

ratacite pana atunci, in catu Ddieu se apere. Cunoscutu este brasioveniloru ceea ce au castigatu ei pre temeiuu acelu chrisóve adunate din tóte ânghiuletiele, de dupa ladi si dula-puri si dela unii privati.

In a. 1838 Dr. V. Popu tiparí la Sibíiu cunoscut'a: „Disertatie despre **tipografiile** romanesci in Transilvani'a si invecinatele tieri dela inceputulu loru pana in vremile nóstre.“ (8. micu, 100 pag. cu litere ciriliane.)

Lasamu se judece barbatii cei competenti despre insemnatarea acestei carticele, care a revarsatu atat'a lumina preste afacerile nóstre literarie si a impintenatu pe multi romani, cá se caute cu deadinsulu dupa carti vechi romanesci; de aceea si repausatulu capitánu Oltelnicénu celu cu unu ochiu, prea zelosulu culegatoriu de carti tiparite in limb'a romanésca, memorá cu mare lauda si indestulare sufletésca despre acea carte a drului V. Popu, éra cele coprinse in prefati'a cartiei le citea cu placere estraordinaria vediendu din acelea, ca pe unu timpu in care natiunea si limb'a romanésca abia apucase a se ridica se stea in genunchi, doi frati din famili'a imperatésca, archiducii Macsimilianu si Ferdinandu, nu numai o cunoscea, ci si o patroná.

Intr'aceea dupa mine meritulu celu mai maretiu si neperitoriu alu drului V. Popu consiste in neadormitele sale fatige de a indemna pe romani cá se'si cultive limb'a si istori'a si se nu'si renege natiunalitatea loru. Acestea fatige le punea dr. Popu pe atunci, pre candu mai multi tineri romani carii invetiá pre la scólele altora, se vedea constrinsi a'si ascunde originea loru romanésca, a'si renega si confesiunea relegiósá, pentru cá se póta inainta la cate o deregatoriá fórté modesta si adesea fórté nesigura. Credintiosu pastratoriu alu traditiuniloru eredité dela fericitiu apostoli ai natiunalitatiei romanesci cunoscuti lui in persóna din anii sei de scolariu si de studente, dr. Popu si-a tienutu de o sacra obligatiune de a le propaga in pace si linisce la generatiuile ce calcá pe urm'a lui. Cu istori'a lui Petru Maioru in mana si cu cronicile si documentele ce adunase Popu, aratá calea pe care trebuea se apuce orice poporu apasatu si persecutatu de sórte. Cu asemeni convictiuni nutrite in peptulu seu dr. Popu primesce pe la finea anului 1837 scirea din Brasiovu dela finii sei, ca in scurtu va ajunge, cá romanii transilvani inca se aiba foi periodice. O Dumnedieule, cine se fia in stare de a face generatiuniloru de fatia o idea despre bucuri'a ce va fi simtítu inainte de acésta

cu ani treidiecei unu sufletu nobilu si petrunsu de cea mai ferbinte dorintia de a ajunge odata si emanciparea natiunei sale.

Manuscrisurile lui dr. Vas. Popu au apucat dupa mórtea lui la mani prea bune; adica precum scimu, la dn. canonicu Timoteiu Cipariu. Eu din part'e mi afara de cate publicasem din condeifulu acelu fericitu in Domnulu intre a. 1838 si 1842 si care se potu vedé in foi'a din acei ani, am mai pututu scapa din cele arse in Martiu 1849 numai 19 bucati totu corespundentie, din care se vede, ca dr. Popu a fostu alaturea cu alti optu pana in noua barbati cei dintai si cei mai tari si mai constanti aparatori, ajutatori si naintatori ai tinericeii literature romanesci de atunci, adeverati pilastrii pe carii stá publicitatea nóstra romanésca in Transilvania, éra mai anume consiliiale sanatóse si practice pe care le intindea barbatulu trecut de ani 50 junelui redactoriu si prin care'i moderá fervórea firésca in acea etate, a folositu natiunei mai multu decatu ar fi folositu unu tomu de articuli si disertatiuni, din cauza ca intr'o epocha, pre candu romanulu scriá numai din gratia, éra nu ca ar fi avutu vreunu dreptu fundatu pe legi, consiliulu de moderatiune fu asiguratoriu de viétia atatu pentru Gazeta, catu si pentru F'óia si pentru mai multe alte produse literarie, care au apucat a esi pana in a. 1848.

Intr'aceea despre acelea timpuri lasu cá se vorbésca in-susi dr. V. Popu, care le cunoscea multu mai bine decatu unu june de 26 de ani.

De dato Zlatn'a 29. Decembre 1837 dr. V. Popu voindu a'si impartasi bucuri'a sa pentru nou'a intreprindere serie intre altele:

„Scrisoarea Domniei tale din 2¹/₉ Dec. in numele Dtale si alu tipografului Gött cu toata cinstea o am primit si mult m'am bucurat, de ce lucru frumos si folositoriu natiei v'ati apucat. Dumnezeu care v'au indemnát spre acésta, se ve dea si putere, cá se puteti ajunge acestu scopu sfant.“ (Dupace ne invetia cá ce mesuri se luamu pentru cá romani se se indenne a prenumera si a citi, cum se grabimu cu scóterea concesiunei pentru Gazeta, care n'a pututu esi in Ianuaru, ci numai in Martiu, apoi adaoge:)

„In catu pentru aceea ce'mi scrii, cá se ve ajutu cu ceva scrieri si mai virtos in tréb'a ortograffi, sí acésta voi face, inse in toate nu voi urmá fratíloru de peste Carpati, pentru ca multe scriu fara cuventu. Inse eu voi ajuta si cu alte da-

turi istoricesci, care se tînu de romani si care inca nu s'au vediutu pana acum prin istorii etc.“

Pentru cá se cunósca urmasii, ce multu ii pasase lui dr. V. Popu de esîrea unei foi politice, éra nu numai literarîe romanesci, se vedemu déca ve este cu placere, ce scrie din-sulu in 6. Ianuariu 1838: „Domnule! Cînstitu respunsulu Domniei tale cu bucurie l'am primitu si nu pociu destulu ati multiumí pentru deslusîrea impedecarii Gazetei noastre, — inse daca pricin'a impedecarí'i numai aceea, despre care mi scrii, asia am nadesde, ca catu mai curendu vomu capata Gazet'a dorita, care o multime de prenumeranti o astépta si fara care nu multi prenumeranti vom avea, ba ce'i mai multu, mi frica, cá si pe cei pe carei avemu, se nu'i perdemu. De unde poti vedé, ca cata silintia trebue se puneti, cá catu mai curendu se dati Gazet'a politicésca la lumina.“ . . . (Dupa cateva instructiuni practice si consemnatiune de abonati:)

„Catu puteti te rogu, fa ne cunoscuti cu literatur'a tieriei romanesci si a Moldovei. . . Te rogu Domnule, catu poti, scrie curatu rumanesce, mai alesu in traductii nu te lega tare de stilulu strainu, cá se nu se nasca in limb'a noastra latinismi, ungurismi sau germanismi, si deosebitu in numele tieriloru, dregatoriiloru, cinstiloru, precum au facutu auctorulu descrierii Hunedoarei, care numele Tempelherren l'au prefacutu: Domni bisericesci etc.“*)

Pana aici dr. V. Popu inca nu apucase a primi nici Nr. 1 alu Foiei, éra dupace 'lu primi, éca ce scrie din 24. Ian. 1838:

„Domnule redactoru! Numerulu Foaiei literale celu dintâi l'am primitu si multu m'am bucuratu vediendu intrîns'a atatea epistolíi scrise si filosoficesce si cu unu stilu asia rotundu si frumosu; éra deosebitu m'au bucuratu acelea ce ai scrisu pentru traduceri din limbi straine in limb'a noastra. De vei fi asia norocosu cá se scrii ceva pentru damele romane si de vei serie cu litere latinesci, pentruca asia e poff'a loru, te rogu se nu scrii dupa ortografi'a reposatului Maioru; pentruca in acésta ortografia (batar ca eu cinstescu si cenusi'a acestui barbatu) nu e nici o filosofia si are atatea greutati, care nici celu mai statornicu nu poate cá se le invinga, si este silitu de multeori cele mai frumoase idei si cuvinte ale incungiura, neputendu se le zugravésca cu acésta ortografia dupa cum iar spune su-

*) Acésta s'a intemplatu in Fói'a duminecei. Dr. Popu nu sciá, ca eu in acea fóiá n'am scrisu nici odata nimicu.

fletulu. — De nu me credi, fa proba insuti si te vei invinge despre acestu adeveru. — Mie cu multu mai bine 'mi place ortografi'a reposatului parintelui Clain si a lui Sincai, batar ca si acestea nu sunt de ajunsu, dara totusi nu asia ecsorbitante. Limb'a noastra batar ca e fi'a limbei latinesci, totusi in tonuri e cu multu mai bogata decatu mam'a ei. Romanii nu au avutu и, ж, џ, nici ъ, ѡ, ѣ, carele avemu noi si care cu litere latinesci oricum le vomu impreuna, nu le vomu putea esprima asia, cá se nu'si pearda dulceati'a loru — si fara a schimonosi limb'a; inse despre acésta de alta data mai pe largu. Acum numai te rogu, pasiesce precum ai inceputu, cu barbatia, si se fii incredintiatu, ca limb'a noastra in scurta vréme va ajunge in cultur'a sa la acea culme, la care nice ca amu ganditu, nice ca amu nadasduitu vreodata. — De slavismi se'ti fia frica, inse si in acestu lucru cu oaresicare cumpatu, cá nu lapedandu cuvintele céle cunoscute si vârîndu alte nóua si nepricepute, se intuneci limb'a si se strimtoresci ideile. — Orice limba pentru aceea ne o au datu natur'a, cá prin ea se impartasîmu cu altii céle ce simfîmu; dara daca nu ne voru întielege, cum vomu impartasi? In toate trebue se tînemu unu drumu de mijlocu. — Sed pauca prudenti etc.“

In scrisórea din 6. Fauru 1838 dr. Popu contéza pe mergerea dlui Cipariu si a redactoriului foiei la Zlatn'a, pentru cá se facemu pascile la dlui in familia, se ne cointielegemu totuodata asupra unoru mesuri care era se se ia dupa timpulu acela spre a asigura de s'ar putea o viati'a Foiei, pe care repausatulu incepuse a o privi cá pe o fiica a sa, ingrijindu de ea precum ingrijesce o mama de prunculu nou nascutu si plapandu.

In 30. Martiu dupace se impartîse si Nr. 1 alu Gazetei dr. V. Popu scrie acestea:

„Domnule! Nu pociu se'ti spuiu bucuri'a care mi-au facutu post'a din urma, vediendu Gazet'a politicésca. Acésta e o epoca pentru nati'a noastra fara a se putea pretiui, si pentru domni'a ta unu campu, in care poti se'ti arati toate puterile spre fericirea natiei si in specie si insusi a Dtale. Eu asi poffi candu tiai jartfi viati'a numai spre literatur'a noastra, si din acésta pricina se nu'ti iai jugu, fia macar catu de sfantu asupra'ti.“*)

*) Multi au intrebatu in decursulu aniloru, ca óre pentru ce 'si parasise G. B. in a. 1836 postulul seu de profesoriu la facultatea filosofica din Blasiu

„Eata 'ti trimitu si gandurile si ideile ce am eu asupra ortografiei latino-romanesce, care te poftescu se le primesci in foai'a Dtale, batar de n'aru fi si tocmai potrivite cu ideile tu-turoru, ba poate nici cu ale Dtale. Si fiindca acum ferbe tocmai oal'a filologiei, te rogu cá catu mai cu graba se le pui si a-cestea pe mas'a filologiloru. Poate fi domnule, ca eu mai multu te ingreunezu decatu te usiurozu cu lucrurile méle; inse nu lua in nume de reu, pentruca acuma si la mine si la altii multi sunt o miie de idei incrucisiate, care in veacu nu ar fi vediutu lumin'a, de nu s'ar fi nascutu foiti'a Dtale. — Acest'a un'a este care va cuprinde in sine toata lumea ideiloru, care se afla la literatii rumaniloru etc.“

De pasci petrecuramu patru díle in Zlatn'a.

Cu o scrisorica alui I. Maiorescu din 16 alu Foiei ni s'au sf inceputu o mare neplacere la Bucuresci.

In Nr. 17 a desplacutu fôrte o poesióra la o clase de ómeni, care s'a crediutu atacata in vocatiunea sa.

Scrisorile lui dr. V. Popu din 12. Maiu si 2. Iuniu se re-ducu la casulu din urma. Inse timpul acestora inca nu a venit.

In 7. Iuliu se ocupa cu casulu de persecutiune aspra, la care fusese supusu Ioanu Maiorescu, pe atunci profesoriu si directoriu in Craiov'a din caus'a corespondentiei publicate in Nr. 16 alu Fóiei, de unu coprinsu precum astadi se publica si la noi cu sutele si chiaru cu miile, éra pe atunci asia ceva era mai alaturea cu capulu. De aceea dr. Popu se exprimà scriindu: „Cata luare de sama, cata intieptiune e de trebuintia in a-cestu felu de lucruri! — si mai alesu la noi si in acestea vremi; — reulu care odata s'au inradecinat, nu poti se'lu strici cu prip'a fara a nu derapana si aceea ce este bunu.“

si venindu la Brasiovu a si ramasu pe locu. Nu se cuvine a ocupa spatiulu in acésta fóia cu asemenea trebi personali. Fia-ne totusi ertatu a observa atata, ca G. B. fusese chiamatu de catra comun'a romanésca cu o scrisóre din Martiu si cu alt'a din Septembrie a. 1836, pentrucá in timpu de trei ani se conluere la infintierea unei scóle romanesce primarie, séu cum se dice pe la noi normale. Intr'aceea castiganduse si conoesiune mai nalta pentru o publicitate romanésca, unui omu tineru numai cu cévasi ambitiune, impinte-nari cá cea data de dr. Popu si inca de alti cativa romani mai naintati in etate ii era de ajuns, pentrucá in favórea literaturéi si a publicitatéi se'si arunce tóta carier'a in siantiu si se incépa a crede, ca elu trebue se traié-sca si se móra numai pentru o idea. Omulu adesea se si insiéla. Totu a-tatu. Mai tardiu e prea tardiu.

Bunulu barbatu, ce bine cunoscea elu lumea si ómenii, s'ce reu ii cunoscea junele redactoriu.

Intre acestea convorbirile si chiaru disputele filologice mai alesu asupra ortografiei s'au si inceputu spre nespús'a bucuria a lui dr. Popu intre dinsulu, dd. Tim. Cipariu, Ioanu Eliadu, prof. Saulescu dela Iasi, Ioanu Maiorescu, Const. Negruti s. a. Inse despre acestea cu alta ocasiune si cu scopu, cá contimpurarii de astadi se afle, ca dupa tóte antelucrarile remase noua de catra barbatii cati au esitu pe campulu literaturei nóstre pe la finea secol. alu 18-lea si inceputulu acestuia, celoru carii au calcatu nemijlocitu pe urmele loru le mai remasesera dificultati mari cu care avura a lupta.

(Va urma).

Moldov'a la anulu 1821.

S'au intorsu machin'a lunei, s'au intorsu cu capu 'n giosu,

Si mergu tóte din protiva, anapoda si pe dosu.

Soarele de-acum resare diminéti'a la apusu,

Si apune despre séra pe la resaritu in susu.

Apele schimbandu'si cursulu, dau, se intoreu inapoi,

Cá se bata fara mila cu isvoarele resboiu.

S'au smintitu se vede firea lucrurilor ce la cale

Aflanduse din vecie au urmatu legiloru sale.

Siau schimbatu se vede inca si limbile graiulu loru,

Si totu un'a vrea se dica, de me suiu séu me pogoru.

Tóte pan' acuma cate se pareá cu neputintia,

Esindu astadi la ivéla voru putea avé credintia.

Vreme multa n'a se tréca, si-a ara plugulu pe mare,

La uscatu corabierii nu s'oru teme de 'nnecare.

Ce se dica-atunci pescariulu, candu in apa curgatoare

Ii va prinde mrén'a vulturi si dichanii sburatoare?

Ce se dica venatoriulu, candu in locu de turturele

Ne vediendu nici campu nici codru, va pusca zodii si stele?

Natauraule, ce ambli pe a ceriului fatiada,

Strigat'au eri noapte lun'a p'intre nuori la promenada.

Sum'a vécuriloru scrise pentru tine 'n acestu locu

S'au dessíratu de pe crugulu soarelui celu plinu de focu.

Dar' de esci vre o cometa ratacita p'intre stele

Si ámbli fara de noima esíta din renduele?

Si zabava preste vreme te tine 'n calea cerésca,

De ingáni cu migáele armoni'a angerésca?

Déca esci planeta nóua si nu tii tovarasía.

Colindandu pre langa soare in sistem'a ce se scie?

La departare cadiuta te intoarce pe o cale

Si nu esi nebunesce din hotarulu sferei tale.

Cutezatoriu mai de-aproape vei fi arsu de multa para;

Poti se degeri din protiva, de te vei departa éra.

Eata Auror'a vine cu vestmente luminate,

Alungandu spaimete noptiei preste locuri departate.

Éra stéó'a Afroditei varsandu si focu si recoare,

Deschide cu-asale radie portile sfantului Sóre.

Érá nu sc' ce se'mi mai dica, si de-abia numa 'ncepura,

Candu unu nuoru venindu cu ploia, ii spalà vorb'a din gura.

Acésta poesia alegorica si inca un'a ce va urma in Nr. viit. sunt compuse de fericitul Vasile Fabianu alias Vasile Bobu, nepotu alu fostului odinióra episcopu Ioanu Bobu, trecut in Moldov'a la chiamarea guvernului pe la 18^{19/20} impreuna cu dr. V. Popu, Costa, Manfi si altii dela Blasiu, profesoriu de matematica in Iasi si ajunsu la rangul de pacharnicu in Moldov'a. Inspiratiunea poetului se reduce la revolutiunea greco-romanésca ce sparse in anulu urmatoriu si in Moldov'a sub comand'a generalumaiorului Alecsandru Ipsilanti venitu din Rusi'a. Betranii nostrii cunoseu acestea si alte lucrari remase de Vas. Fabianu; noi inse ceea ce vomu reproduce aici dela acelu poetu vomu face in favórea generatiunilor mai nóua, precum si din pietate catra Fabianu, despre carele toti cati l'au cunoscutu spunu in unanimitate, ca a muritu prea timpuriu pentru natiunea romanésca, precum a muritu si Vas. Carlova dela Tergoviste. Apoi ce vi se pare, ca inspiratiunea la ambii acci barbati din partea ánteia a secolu-lui nostru este multu omonima.

Poesiile lui Fabianu pe care noi le scótemu dintr'unu manuscriptu ce posedemu dela 1843, sunt scrise cu litere ciriliane, inse ortografia buna. De stílu nu amu cutezatu a ne atinge, numai la vreo trei locuri unde amu crediutu ca este eróre de condeiu indreptaramu cate ceva.

Red.

Cetimu in jurnalulu Patri'a din Iasi urmatoriulu discursu tienutu de Dn. Asachi cu ocasiunea aniversariei numelui Dlui V. Lupu fundatoriulu scóleloru romane in Moldov'a:

„Dupa trecere de secolii némulu omenescu adoréza cu recunoscintia memori'a barbatiloru mari si buni, carii, prin vreuna fapta inalta si folositóre, se facura bine faptuitorii epocii lor si adeseori ai urmasiloru sei. Astadi inca cu respectu se amintéza Moisi mantuitorulu lui Israelu, si psalmii lui Davidu in laud'a Domnului se canta in mii de temple. Istori'a inregistréza numele si faptele a mii de martiri, cari pentru triumfulu adeverului si alu patriei au suferitu persecutie si móрте.

„Tieren'a lor de multu s'au spulberatu, mormentele lor se facura necunoscute, déra acesti morti viéza inca intre noi: ei suntu presenti in cugetulu nostru, ei au traitu inainte de sute de ani, si astadi inca de totu nu au muritu: Non totus moriar!

„Candu inim'a ni se aprinde la istorisirea fapteloru stramosiesci, candu audimu cum ei au despretiuitu viéti'a pentru binele patriei, cum pentru libertatea concetateniloru cu bucuria au versatu sangele lor, cum in viétia inca s'au despoiatu de avere spre a fonda asiediaminte de bine facere, atunci candu unu santu viitoru ne strabate ósele, séu una lacrima ochiulu ne intuneca: óre indiferenti putemu fi de a le semana séu nu? Indiferenti fi vomu a trai in buna amintire a ómeniloru séu nu? Adeveru ca noi nu ne putemu simti multiamirea despre cele ce urmasii voru vorbi preste mormentulu nostru, déra speranti'a, prin cele ce in viétia amu faptuitu a contribui intre urmasi, ne inaltia inim'a in or'a mortii si ne face a presimti a nóstra semi-dieime.

„Nu e de tagaduitu ca gloria pamentésca este o avere ecuvoca, si binele se nu-lu face numai pentru dile in care insusi nu póte secera, acela care in adeveru iubescé némulu omenescu mai multu decatu pre sine.

Celu ce iubescé in catu este iubit, practicéza binele pre catu ilu capata dela altii, acela este unu egoistu, care nu traiesce decatu numai pentru dinsulu. Virtutea sa este insimbriata. Elu móre, multiamirea si-a luat'o. Unu bunu nume dupa móрте este o pretiósá clironomia, care putemu lasa urmasiloru nostrii. Nenorociri de totu felulu ne potu rapi averea ce o amu economisitu, déra unu bunu nume dupa móрте, ce duréza din fapte publice folositóre natiunei, ne incungiura cu o viétia indoita. Ca-ci dupa inchierea carierei pamentene, geniulu unui asemenea barbatu traiesce prin faptele sale in mediulu posteritatii recunoscátóre.

„De asemenea Vas. Lupu Domnulu Moldovei, dupa doua

secole, trăiesce între noi, si astăzi în aniversări'a numelui seu reclama manifestatiunea de recunoscintă publică.

„Născut din sinul celor mici, prin geniul, credința, energia si aprodia s'au înălțat la domnia, prin simț patriotic național elu cel înainte a restatornicit limba română în biserică si în acte publice, prin evlavie au fondat si au îndăruit monastirea Trei-Erarchi si au zidit biserică ce este modelul de frumusețe arhitectonice, au întemeiat o academie națională, au îndăruit-o cu averi nemiscătoare si au împorât-o cu bărbați literați, au asigurat fonduri pentru luminarea junimeii; curtea lui si familia înfăcșiau splendoră rară în acea epocă. Dă după doăzeci ani de domnie, învelirile politice de din afară i au resturnat tronul; familiă cea frumoasă, ce era mandriă sa, s'au stins în sclavie; averile colosale i s'au răpit, elu însuși a murit ecșilat în țierele departate; dă ale sale fapte bune l'au supraviețuit. Elu trăiesce în biserică, în șola si în fările de bine, precum si în recunoscintă patriei.“

Monete si medalie antice si alte antiquități.

În Nr. trecut atinserăm numai pre scurtu despre această rară colecțiune numismatică, careă se făc de vendia în București. În interesul istoriei si în ôresicare casuri chiar în alu filologiei grabim a reproduce si noi estrasul catalogului acelei colecțiuni numismatice așa precum ilu aflăm în „Trompetă a Carpatiloru,“ éă această o facem totuodată cu respicată dorintă, că dăă numai se pôte se se castige din aceea cate o serie de monete si medalii pentru museele gimnasialor românesce din Transilvania si Beiusiu, cum si pentru asociatiunea noastră. Éă estrasul.

Serie grece si coloniale.

1. Mai multe serie de tetradrachme, tridrachme, dydrachme, drachme si fractiuni de drachma, cum si bucati de aur ale mai multor orasie si provincie grece.

2. Ună serie asemenea a regilor Macedoniei, între cari 12 bucati de aur.

3. Una serie a regilor Traciei, între cari 5 bucati de aur.

4. Una serie de regi ai Pontului.

5. Una serie de regi ai Syriei.

Una mica seria de 10 monete argintu si bronzu, judaice.
6. Una seria de regi ai Partiei, Arsacidi; unu daricu de aur, 7 tetradrachme, 30 drachme si mai multe fractiuni de drachma, si bucati de bronzu.

7. Una seria de 40 bucati diferite modeluri in perfecta conservatiune de regi Sasanidi, facendu suit'a regiloru Parti, regiloru Arsacidi.

8. Una seria de bucati cufice de aur, argintu si bronzu facendu suita la seri'a de regi Sasanidi.

9. Una mica seria de bactriane.

10. Una serie monete Sarmate, intre care 4 de aur.

11. Una serie de monete Viminatium dela Gordianu III. pana la Galianu.

12. Diferite modeluri si diferite typuri in numeru la 100 monete dace, intre cari de aur si diferite typuri barbare inedite.

13. Serie de monete coloniale dacice dela Filipu arabulu pana la Galianu.

14. Serii mai complete, de monete batute de catra diferite municipie din Tracia si mai cu séma Mezi'a de josu.

15. Una seria de egyptiene anteriore si imperiali, 60 bucati argintu si bronzu.

Serie romane.

16. Una seria de Asi.

17. Una seria de vreo 600 bucati consulare séu ale republicei; perfecta conservare.

18. Una seria de imperiale aur, argintu si bronzu, cá la 3000 bucati.

19. Una serie speciale de Trajani, aprópe 300 reversuri diferite; — unica, putemu dice, in felulu ei.

20. Una seria de bucati bizantine, cá la vreo 400, aur, argintu si bronzu, intre care mai multe de aur.

21. Una seria de 20 plumburi bizantine; perfecta conservatiune.

22. Una seria intinsa de monete ale imperiului romano-bulgaru.

23. Una seria monete a 16 Domni romani.

24. Una seria de medalie ducati, taleri etc. transilvane.

Serie diferite.

25. Una seria de monete serbesci.

26. Una întinsa seria de ducati, taleri, fiorini de 3 grositie si grositie polone.

27. Uno seria de medalie de auru, ducati, taleri de argintu etc. venetiane.

28. Diferite bucati baronali, episcopali etc.

29. Mai bine de 200 taleri a diferite state europene incepundu in prim'a jumătate a seculului XV.

Colectiuni diferite.

30. Una colectiune de 200 pietre sculptate si gravate (săpate) unele legate in anele, altele libere.

31. Cinci amfore de pamentu de diferite dimensiuni.

32. Unusprediece urciorasie si ulcele, lacrimarie de diferite dimensiuni, toate intacte.

33. Cinci vase intinse de diferite dimensiuni.

34. Douasprediece candelē de diferite forme, toate intacte.

35. Noua statuete si figure de pamentu.

36. Diece muluri de pamentu intre cari 5 monetarie.

37. Optu statuete de bronzu.

38. Diece obiecte de bronzu: cai, boi, acule etc.

39. Diferite alte obiecte antice de metalu si de pamentu.

40. Colectiune de caramide cu marce de legiuni si cohorte.

41. Vreo 50 petrificatiuni in diferite obiecte, toate adunate din tiera.

42. Una colectiune de 40 bucati arme antice romane si orientali.

43. 40 manuscrise vechie romanesci, grecesci si persane.

44. 200 volumuri carti vechie si noue in diferite limbe tractandu despre istoria noastră. Colectiune facuta cu mari ostenele si ca mari sacrificie.

Calimarile, tésu, cutitul de brâu si pistolele lui Ienache Vacarescu, toate de argintu cu auru si cu petre.

NB. Toate aceste colectiuni se potu vinde séu impreuna séu separate. Nu se potu desparti inse bucati din nici una seria, din nici una colectiune.

Amatorii se potu adresa la dn. P. P. Perez, inginerulu, proprietariulu acestoru colectiuni, séu la redactiunea Trompetei Carpatiloru, unde suntu depuse si ecpuse toate aceste colectiuni dela orele 1—5.

In aceste serii, de conservatiune pana la florile tiparului,

se distingu peste treidieci bucati, medalióne in cate trele metalurile si alte modeluri inedite.

Treidieci de ani de staruintia neprecurmata si de sacrificia mari au pututu aduna aceste colectiuni numai in Romani'a.

Bas'a pretiurilor medalieloru si moneteloru romane va fi pretiurile dlui Cohen facute in 1857—59—62, contra carora pretiuri au protestatu toti speculantii numismatisti cá fórte sca-diute. — Se voru da tóte probele si ecplicatiunile cerute.

Celelalte serie se voru pretiuí prin invoire cu amatorii ce voru voi se le cumpere.

Pentru cele bizantine se voru lua de basa pretiurile dlui Sabatier facute in anulu 1862.

Pentru cele grece se voru consulta pretiurile lui Mionet si diferitele catalóge ale colectiuniloru de medalie vendute in salele de vendiare din Paris.

C l i o.

Extractus Memorabilium in Lexicone Rerum Trannicarum Eruditissimi Viri Illustrissimi D. Comitis Josephi Kemény sub voce Valachi Tomo III. Q—Z. — contentorum.

(Fine.)

1751. — 24. Martii. Inquisitoriae Fisci R. ratione Valachorum in sede Cibiniensi residentium a Saxonibus coincolis indiscrete tractatorum in ar. fisc. f. 388. H. J.

1751. Inquisitoriae ratione Status Valachorum, et eorum gravaminum in Sede Schaesburgensi passim degentium in aff. 400. G. (i e archiv. fisc. fascic.).

1751. Similes Inquisitoriae quoad Valachos Sedis Mercuriensis in aff. 401. L.

1751. Similes quoad Valachos in Sede N. Sink in aff. 402. H.

1751. " " " in S. Rupensi " " 403. G.

1751. " " " in S. Uj-Egyház " " 406. F. E.

1766. In sigillo pileum ducalem ex qua praerogativa habeat Eppus unitus, informationem sollicitat aula Nro 2,400.

1773. Gregorius Major (Mayer) fit Eppus Fogarasiensis.

1784. Josephus stabilivit salarium Eppi Valachorum disunitorum ad annuos 4,000 fl.

1784. Berichte und andere Acten den horaischen walachischen Bauern-Aufstand in Siebenbürgen gegen den ungarischen Adel vom Jahre 1784 betreffend. Exstat inter Msta Bibliothecae Saxenheimianae.

1784. — 6. Apr. Patentales Gubernii ad Valachos contra Nobilitatem insurgentes et tumultuantes. Copia in folio est apud J. C. Jos. Kemény in Ms.

1784. 11. July Oratio C. Wolfgangi Kemény S. Commissarii Provin-

cialis habita Balásfalvae, dum Joannes Babb in Eppum introducebatur. Est typis impressa in 4to apud C. Jos. Kemény.

1784. — 17. Julii Decretum aulicum ad Gubernium circa observanda quaedam puncta urbarialia usque ad confectionem novi Urbarii. Copia Ms. apud C. Jos. Kemény.

1788. Moritur Gedeon Niketicsch

1789. Installatur Gerasim Adamovicsch {Eppi Valachorum

Biographia horum in Siebenb. Quart-Schrift I, pag. 117.

1797. — 24. Apr. Moritur Gerasimus Adamovicsch Eppus Valachorum disunitus anno aetatis 64.

Ex Decreto aulico ddo. 27. Sept. 1792. Nr. aul. 2012. evenit: quod omnes alumni Transilvanici Gr. R. Unitorum usque ult. Julii 1792 in Lemberg educati fuerint, a 1-a Julii 1792. vero in Transilvaniam reversi fuerint, et quod cameralis cassa Transilvanica anno 1726 stipendium pro 9. similibus alumnis cum annuis 1200 Rf. cassae camerali hungaricae usque ad ult. Junii 1792 exsolverit. Hoc annum 1200 Rf. stipendium solvit a 1. Julii 1792 in W. Eppo Balásfalvensi usque ad 1819, quo anno die 29. Aprilis altissime injunctum fuerat, ut hoc 1200 Rf. stipendium annum in posterum in Mon. Convent. per cassam cameralem solvatur.

1809. Vicarius Foraneus Zilahiensis. Vide Zilach.

Juxta Rescriptum de 1751 de 19. Jan. fuerant 500 fl. e censu Cathedralico prae manibus Vicarii Generalis P. Pauli Aron Gr. R. Un. Balásfalvensis existente, pro duobus Alumnis Basilianis Viennae educandis ad cassam cameralem administrati, et 1752 e proventibus domini Balásfalvensis parem in finem administrati fuere Domui monetariae Carolinensi 500 floreni, dein Viennae exoluti. Quid postea cum hac dotatione factum, et an continuata fuerit? ignoratur. — Tandem anno 1818: 1500 fl. m. anno 1820. 1300 fl. W. anno 1821: 520 fl. m. c. pro duobus alumnis Gr. R. Unitis in Convictu Viennensi alendis e cassa camerali solvi jussi sunt, et hi 520 fl. ad praesens usque ad hunc finem annuatim solvuntur.

Series Episcoporum Valachicorum Unitorum in Transilvania. Eorum facta recitantur in Oratione Demetrii Vajda in honorem Joannis Babb dicta et Cibinii 1809 impressa in 8°, quam possidet J. C. Jos. Kemény.

De Valachorum in Moldaviam transmigrationibus, Vide Benkő Milkovia 11. pag. 6--15.

Wie kamen die Walachen in das Land der Saxen. Siehe Schlötzer pag. 664.

Combina Eder in Felmer pag. 52.

Schuller Archiv I. Band I. Heft pag. 45.

Engel Geschichte der Moldau und Valachei. I. pag. 147.

A Munkácsi Püspökség bővebb isméréte. Produxit Minerva 1829. I. pag. 78-92, ubi series Episcoporum ad nostra usque tempora et ubi videre, Eppos hos etiam per Principes Transilvaniae electos aut confirmatos fuisse.

De Valachorum Origine et Moribus, — linguae Valachicae similitudine cum Italica. — Vide Grisellini Banatus T. I. p. 213-263.

Lad. Bas. Pap Dissertatio inauguralis de funeribus plebeis Daco-Ro-

manorum sive Valachorum. Viennae 1817 in 4to. Habetur apud C. Jos. Kemény.

Vide Szegedi Decreta & Vitae Regum Hungariae paginis 261—263. 298.

De Blacis (Valachis). Vide Eder de Initii Saxonum pag. 188. 189. in Notis, ubi de Valachis in fundo Regio et communi eorum usu terrarum — item ibid. pag. 205. Nota I.

De Valachis multa notatu digna habentur in Eder Zsengéje.

Vide Eder in Schaeseo pag. 297—299 ad vocem Valachi.

Christiani Engel commentatio de expeditione Trajani ad Danubium, et origine Valachorum recensio in Siebenb. Quartal-Schrift pag. 52 et ibidem pag. 162—171.

Petrus Bod scripsit Valachorum Transilvanorum Historiam. Exstat in Mspto.

De Valachis inter Saxones. Vide Sieb. Provincial-Blätter I. pag. 160.

„ „ „ Siculos ibidem „ „ „ 154.

„ „ „ Hungaros ibidem „ „ „ 147.

De Valachis. Vide Szegedi Tyrocinium pag. 745 §. 9.

Unio Valachorum. Vide Kisfalud Alba inferior.

De Valachis scripsisse videtur Ovidius, dum de Gethis hos cecinit versus:

„Pellibus et sutis arcent male frigora braccis,

Oraque de toto corpore sola patent.

Saepe sonant moti glacie pendente capilli

Et nitet inducto candida barba gelu.“

Ita sane et hodie prospiciunt Valachi in Transilvania hiemis tempore.

Valachi a Decimarum solutione immunes. Vide Eder in Felmer pag. 50.

Ad Valachorum Historiam spectant quae dicit Eder in Felmer p. 52—56.

Historia Epporum non unitorum Rascianorum in Transilvania ab anno 1552, usque ad tempora Michaëlis Apafi II. Vide apud Engel Geschichte von Servien a pagina 478 usque 484.

De Valachorum Origine. Vide Asseman Tom. I. pag. 238, 239.

De Valachis. Vide recensionem J. C. Jos. Kemény ad librum Phlepi-
sianum de Origine Valachorum, ubi et suae Ill. Comitissae J. Kemény Historiam
recentior Valachorum edita habetur in Tudományos Gyűjtemények. 1830.
111. pag. 97—114.

De Eppatus Valachorum Munkacsiensis origine et fati. Vide Battyáni
Legum Ecclesiast. Tomo I. pag. 514, 515 nota C.

Munkacsiensis Ducatus origo. Vide Bardosi supplem. ad annales
scaepusienses pagina 257.

Valachis Vicarius Theodorico Cumanorum Eppo. subjectus Eppus. con-
stitutur. Vide Bardosy supl. ad annales scaepus. pag. 418.

De Valachorum ecclesiastica jurisdictione. Bardosy, ibidem pag. 405.

Valachis Tataři supervenientes, tribus fere seculis dominantur, ibidem
pag. 22.

„Dissertatio Chronologico-Polemica de ortu, progressu ac diminutione
Schismatis Graeci, atque Graeci-Ritus Ecclesiae cum Romana Ecclesia Unione,
a Rev. Patre Martino Szentiványi e S. Jesu Tyrnaviae 1703“ in 16o. ha-
betur apud C. Jos. Kemény.

Qualiter Valachi in Slavonia sub Leopoldo I. vi ad Unio-
nem coacti fuerint. Videatur Ms. quod possidet J. C. Jos. Kemény „Hi-
storia Epporum. Valachorum in Slavonia.“

De Valachis olim Comitatus Szathmár. Vide Szirmai, Szathmár T. I. paginis 8, 9.

De Valachorum in Transilvaniam ingressu, origine et augmento. Vide Eder in Schaeseo pag. 298, 299.

Causas et historiam seditionis Valachorum in Transilvania sub Sigismundo Rege. Vide apud Eder in Felmer pag. 71—76.

Nicolaus Olahus fuit Valachus. Vide Bal. Notitia Hung. Novae Tom. I. pagina 473.

De Valachorum indole olim mala. Vide Eder in Felmer pag. 97, 98.

De Valachis per Joannem Hunyadi nobilitate exultis. Vide Eder in Felmer pag. 127.

Quid dicat Wrantius de Valachis Districtus Hatzeg? Vide Eder in Felmero pag. 128.

1802. Vide ibidem pag. 175.

De Veteri et recentiori mercatu Valachorum. Vide ibidem p. 223, 224.

De Censione Jobbagionum in Transilvania sub Mathia, Wladisl. II., Ludov. II. Vide ibidem a pag. 240—246.

Valachi inter Saxones, decimas Parochis Saxonis praestabant. Eder in Felmer pag. 268, 269.

Valachis olim custodia Alpium fuit concredita. Ibidem p. 269.

Quid scribat Aeneas Sylvius (natus 1405, mortuus 1464) de Valachis. Vide Tudományos Gyűjtemény 1819. X. pag. 82.

De Ortu, progressu et conversione Valachorum ad Unionem in Transilvania. Vide Illy Ortus et Progressus pag. 4—13.

De Valachis in Hungaria. Vide Tudom. Gyűjtem. 1818. XI. p. 51.

De Valachis eorumque Origine. Vide Tudományos Gyűjtemény. 1840. V. pag. 43 usque 93 et VI. pag. 32—46. „Pray Dissertationes in annales veteres pag. 133, 158, ubi et de eorum lingua.“

Valachorum quaedam Privilegia in Hungaria cassantur. Vide Kovachich „Epicrisis Docum.“ pag. 99.

Leges Hungariae quoad Gr. R. non unitos. Vide apud Kovachich Codex Juris Ecclesiastici I. pag. 73—78.

De Lingua Valachica. Vide Dissertationem Schulleri in „Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde“ I. Band I. Heft. 1840. pag. 67—108.

De Valachorum migratione in Transilvaniam sub Ladislao IV. Vide Schuller „Archiv“ I. pag. 45, 46.

Az oláh nemzet eredetéről. Vide „Nemzeti Társalkodó 1830“ pag. 312—319 et pag. 321—327 et p. 329—335 et p. 396 ac p. 401.

De Valachis. Vide „Csevapovich“ Recensio observantis Minorum Provinciae S. Joannis a Capistrano Budae 1830. pag. 391—395.

Jure possessionario Saxones qualiter gaudere valeant una cum Valachis. Vide Nr. Gubernialem 3737. 1788.

An successio descendentium filiae nobilis jobbagioni nuptae perpetuo mortificetur? vel tantum in assecuturae habilitatis eventum suspensa esse intelligatur? Decisio sub Nr. Gubern. 1786, anno 1760, 953, a. 1787.

(Voru urma estrase paralele din Indicele codicelui diplomaticu alu com. J. Kemény impartitu in XII. tomuri.)

Raportulu

bibliotecariului despre starea bibliotecii Asoc. trans. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Onorabila adunare generala!

La ocasiunea reportarei din an. trecut amu atinsu unele lucruri in raportulu de atunci, privitoria la unu feliu de organizare a bibliotecii. Déca dispuneamu de mijlócele atinse totu acolo, póte ca urmamu din propriami initiativa a face ceva cu respectu la aceea in decursulu anului espiratu. Au venitu tempulu si prin procurarea unei tece mai spatióse va fi aceast'a cu putintia si asia urmatoriulu meu va indepliní ceea ce doreamu eu de a indepliní: adeca a pune opurile in ordine dupa specialitate despre care se tracteaza in trensele.

Premitiendu aceste trecu numai decatu la darea de séma a cartiloru si a altoru obiecte, ce au intratu dela adunarea generala din an. trecutú tienuta la Alb'a Iuli'a, pana la césta de acum aici in Clusiu. Positiunea in protocolulu de intrate s'a continuatu la pos. 341 si stamu la 378. Nefindú asia mare Nrulu, mi iau voia ale si cita indata (v. A.).

Totu odata mi iau voia a aduce la cunoscinti'a onorabilei adunari generale, ca bibliotec'a Asoc. si in anulu acest'a primí dela mai multe onorabile redactiuni foile periodice respective, si adeca din cele beletristice si scientifice „Famili'a," „Foi'a societatiei din Bucovin'a," langa care si (cele nou aparute), precum „Archivulu pentru filologia si istoria," „Magazinulu pedagogicu;" mai departe „Ateneulu romanu si Convorbirile literarie; dintre cele umoristice: Umoristulu preschimbatu dela 1. Ianuariu a. c. in Gur'a satului; dintre cele politice si literarie: Telegrafulu romanu, Concordi'a, Albin'a si Romanulu; Gazet'a Transilvaniei s'a trimisu pe anulu 1866 deodata toti Nrii.

O colectiune de documente publice parte tiparite parte manuscrise (mai cu séma copii, dintre care unele dau unu materialu pretiosu pentru istoria), daru! Asoc. ilustr. sa dn. consiliariu de finantie Petru Maniu.

Alte obiecte interesante pre cari detorescu a le aduce la cunoscintia, cá intrate in averea Asoc. mai suntú:

Patru bucati de monete antice, daruite de dn. perceptore c. r. in Alb'a Iuli'a Petru Popu.

Dintre aceste un'a e de auru si trei de argintu. Cea de auru) de marimea unui galbinu imper., pote ceva mai bine,

porta o inscripțiune S.LADISLAVSREX (S. Ladislaus Rex), in circuitu. In mijloculu inscripțiunei se afla o figura standa, de rege încoronatu, cu nimbulu de santienie in giurulu capului, cu crini lungi aternati catra umeri si cu o barba plina desfacuta la verfu in dótie parti. Figur'a tiene in man'a dreapta o sabia cam stremba si in steng'a globulu imperialu. Deadrépt'a si dea stang'a figurei in situatiune horisontala, mai suntu dóue litere initiative si adeca deadrépt'a n (N?) si de steng'a t (T). Pre partea inversa aflamu o inscripțiune, ce nu amu potutu descifrá spre ai dá unu intielesu. Acea consta din urmatorele litere.*) In mijloculu inscripțiunei o figura femeiasca încoronata, siediendá pre unu tronu si tienendu unu copilu micu in bratie. Aurulu e fórté frumosu si figurele, precum si literele suntu cu o singura esceptiune bine conservate.

Cele trei de argintu suntu fórté vechi (antice), si iara parte bine conservate. Un'a pórtá inscripțiunea nu tocma usioru legibila: SARN, la céf'a capului imprimatu pre densa, care (capu) pórtá unu coifu aripatu (dupa Ekehl capulu Minervei). La partea dinainte a capului sub barba se afla o cruce culcata, carea reprezenta liter'a X si însémna pretiulu baniloru $X > 10 =$ denariu. Acestu banu este din soiulu acelorú ce fura batuti inainte de primulú belu punicu. Pe partea inversa suntu doi calareti alaturea. Dioscurii: Castoru si Pollux. Sub figurele acestoru doi calareti se afla dóue inscripțiuni preste olalta, cea deasupra mijlocitu sub figurile calaretiloru e MATILI si dedesuptulu acestui'a inscripțiunea ROMA. Intre acestea dóue inscripțiuni e o linia despartítoria. A dóu'a moneta pórtá in capu, mi se pare, o cununa de spice de grau aternate in josu si pre partea inversa unu calaretiu in fug'a cea mai mare. Deasupra calaretiului se pare ca e batiulu lui Mercuriu in situatiune orisontala. Dedesuptulu calaretiului cetimu liter'a L PISO FRVC, si dedesuptulu acestei inscripțiuni e liter'a H, dupa unii initial'a cuventului *Huêra* o cetate in Sicili'a.

A treia sémána cu cea descrisa in raportulu din anulu trecutú mai pre largu, cu deosebire ca pre partea inversa nu reprezenta vreo scena din cele cunoscute de pre tempulu Sabinianiloru, ci numai doi cai alaturea.

Tóte trei santu de metalu curatu,

Alte doue daruite de dn. Berghenu din Alb'a Iuli'a suntu

*) Acelea litere singulare ce se vedu in acea inscripțiune nu se potu reproduce in tipografii, ci ar trebui se se sape séu tórne anume. Red.

un'a de auru, alt'a de argintu. Metalulu in ambele nu e asia curatu, cea de auru, carea e de marimea unui doidieceriu, ceva mai bine, e fórte atacata. Capulu abia se póte cunosce, pe partea inversa inse nu se póte observá nimica. — Cea de argintu pórtá unu capu de femeia ce sémána unui vociu: de o parte a capului se vede inscriptiunea nu tocma curatu legibile IVLIANIA (pote Iulian'a); de ceealalta parte suntú vreo cateva litere vatemate si in fine AVG. Pre partea inversa e o figura siediendá pe unu scaunu si inaintea ei o alta figura mai mica standa in picióre. Inscriptiunea e FFCVND.AVCVSTAE.

Dupa acest'a au mai venitú in decursulu acestui anu dela unu anonimu, o spada antica in proprietatea Asociatiunei. Spad'a are in lungimea taísiului 2 urme 7 policari si 3 linii; latimea de 2 policari. Lungimea manunchiului 7 policari.

Spad'a e óbla, dara manancata de rugina fórte; cu tóte acestea atatu se pote observá, ca au avutu óre candu dóue ascutísiuri. Despre aflarea ei atingu atat'a, ca dinpreuna cu mai multe obiecte s'a desgropatu la Heviz vis à vis de Ungr'a. In partile acelea suntú nenumerate urme insemnate de anticitati, intre care urme, vase, monete, castre intarite si fortaretie romane antice. Spad'a póte fi din sut'a 3a dupa Chr. seu, fiinduca in acelea parti s'au aflatu monete din sut'a 5a si a 6a (dela a. 443—518) dela imperatii bizantini, póte se vina cineva la credintia ca e din tempulu atinsu acum in urma. Constatarea adevérului ulterioru inse, o voru face acei ce 'si voru luá ostenéla a face perscrutarile anume. Eu le amu facutu acestea pentru cá on. adunare generala se nu aiba numai nesce nume seci de obiecte, ci pe catu se póte se aiba o idea mai viia despre ele si pretiulu averei ei in acestu obiectu.

Crediendu ca prin acésta celu putienu m'amu nisuitu a corespunde misiunei, cu care fui onoratu in decursu de doi ani din partea Asoc., mi permitu deodata a trage atentiunea adun. generali asupra acelu binefacatori, cari s'au prin dariuire de opuri pentru inmultirea bibliotecii, s'au prin dariuirea de alte obiecte, cu incetulu voru pune temeíulu unui museu de insemnatati — spre a li se esprime o caldurosa multiamita si recunoscintia.

Sabíiu, 23. Augustu 1867.

N. Cristea.

Nrulu curentu	Titlulu cartiei, numele autorului, locul si anulu tiparirii	Modulu prin care s'a procuratu si diu'a trecerei in protocolu	Nrulu tomurilor
341	„Despre scrierea limbei romane“ de Titu Maiorescu. Iasi 1866.	De Autorulu.	1
342	Die heilige Schrift des Alten und Neuen Testaments v. Jac. Brucker. Leipzig 1865.	D. Parochu gr. or. in Cricau Pe- tru Truti'a.	1
343	Salomonis Vantil Homiliae Ca- techeticæ et festales. Trajecti ad Rhenum MDCCXIV.	"	1
344	Salomonis Vantil methodus con- ciliandi. Traj. ad Rhen. MDCCXVII.	"	1
345	A Hora tamadás története irta id. Gr. Teleki Domokos. Pest 1865.	G. Mezei, Cam- pénu propriet. in Cricau.	1
346	Caraffa és az Eperjesi vertör- vényszék, történeti korrajz a XVII századból, irta N. Papp Miklos. Pest 1863.	"	2
347	A korán, a török political, tár- salmi s vallásos törvénykönyvük. Pest 1854.	"	2
348	A spanyol inquisitio története, irták Llorente és Gallois. Lipse 1863.	Daruita de Domn. G. Mezei, Cam- pénu si propr. in Cricau.	2
349	Aelteste Geschichte der Deut- schen, ihrer Sprache und Literatur bis zur Völkerwanderung, von J. Christoph Adelung. Leipzig 1806.	Daruita de D. J. Bechnitiu.	1
350	El-Macrizi's Abhandlung über die in Aegypten eingewanderten ara- bischen Stämme, von T. Wüsten- feld. Göttingen 1847.		1
351	Gramatec'a limbei magiare pen- tru clas. gimn. infer. de Octaviu Baritiu, prof. gimn. in Naseudu. Clusiu 1866.	Daruita de Dn. Autoriu.	1
352	Die Stammburg der Hunyade in Siebenbürgen nach theilweise noch		

Nrulu curentu	Titlulu cartiei, numele autorului, locul si anulu tiparirii	Modulu prin care s'a procuratu si diu'a trecerei in protocolu	Nrulu tomurilor
	ungedruckten Quellen, von Wilh. Schmidt, mit 2 Stahlstichen. Hermannstadt 1865.	Daruita de Dn. Autoriu.	1
353	Atheneulu romanu, revista mensuala, Anulu I. fasciculele a si b de pre lunile Iuniu, Iuliu si Aug. 1866. Bucuresci.	Tramisa din partea societat. Ate- neului romanu.	2 ¹⁾
354	Jahrbuch der kais. königl. Geologischen Reichsanstalt. Jahrgang 1866. XVI. Bd. 4. Hft. Juli, Aug., September.	Dela c.r. Acad. de sciintie din Vien'a.	
355	Archiv für öst. Geschichte. Fünf- unddreissigster Band. Erste Hälfte. Wien 1866.	"	1
356	Archiv für öst. Geschichte, Fünf- unddreissigster Band. Zweite Hälfte. Wien 1866.	"	1
357	Archiv für öst. Geschichte. Sechs- unddreissigster Band. Erste Hälfte. Wien 1866.	"	1
358	Archiv für Kunde öst. Geschichts- quellen. Register. Wien 1866.	"	1
359	Sitzungsberichte der phil. hist. Classe. Wien 1866.	"	3 ²⁾
a b c 360	Sitzungsberichte der mathemat. naturw. Classe. Jahrgang 1865. April—Decemb. Erste Abtheilung. Wien 1866.	"	5 ³⁾
a e 361	Sitzungsberichte der math. na- turw. Classe. Jahrg. 1866. Erste Abtheilung. Wien 1866.	"	4 ⁴⁾
362	Sitzungsberichte der math. na-		

¹⁾ Fascicule.

²⁾ Tom. 51 fasc. 2, 3; tom. 52 fasc. 1, 2—4.

³⁾ Tom. 51 fasc. 4 si 5; tom. 52 fasc. 1, 2, 3, 4 si 5 (Erste Abth.)

⁴⁾ Tom. 53 fasc. 1—2, 3—4, 5.

Nrulu curentu	Titlulu cartiei, numele autorului, locul si anulu tiparirii	Modulu prin care s'a procuratu si din'a trecerii in protocolu	Nrulu tomurilor
363	turw. Classe. Jahrg. 1865. Wien 1866. (Zweite Abtheilung.) Sitzungsberichte der math. naturw. Classe. Jahrg. 1866. Zweite Abtheilung. Wien 1866.	Dela c. r. Acad. de sciintie din Vien'a.	5 ¹⁾
364	Sitzungsberichte der philos. hist. Classe. Jahrg. 1865. Wien 1866.	"	6 ²⁾
365	Sitzungsberichte der philos. hist. Classe. Jahrg. 1866. Wien 1866.	"	5 ³⁾
366	Archiv für öst. Geschichte. Vier- unddreissigster Band. Erste und zweite Hälfte. Wien 1865.	"	1 ⁴⁾
367	Fontes rerum austriacar. Wien 1866.	"	1
368	Register zu den Bänden 41—50 der philos. hist. Classe. Wien 1866.	"	2 ⁵⁾
369	Denkschriften der kaiserl. Academie der Wissenschaften. Math. naturw. 25 Bände. Wien 1866.	"	1
370	Caiu Suetoniu Trancuillu. Viétia a XII Imperatori. Traducere din Latina in limba romaneasca ilustrate cu notitie de G. J. Munteanu, directoru si profes. la gimn. rom. gr. or. in Brasiovu si premiata cu 250 fr. v. a. de D. Conte Scarlatu Rosetti. Brasiovu 1867.	Daruita de Tra- ducatoriulu.	1
371	Responsabilitatea minister. Discursulu de reintrare alu procurorului generalu si responsulu prim. presiedintelui inaltei curti de casatiune si de justitia la 16. Aug.		

¹⁾ Tom. 51 fasc. 4—5; tom. 52 fasc. 1, 2, 3, 5.

²⁾ Tom. 53 fasc. 1, 2, 3, 4, 5, 6.

³⁾ Tom. 49 fasc. 3; tom. 50 fasc. 1—2, 3, 4; tom. 51 fasc. 3.

⁴⁾ Tom. 52 fasc. 1 (de 359).

⁵⁾ Erste Abtheilung Scriptorum VII. Band, zweite Abtheilung Diplomataria et acta XXIV. Band.

Nrulu curentu	Titlulu cartiei, numele autorului, locul si anulu tiparirii	Modulu prin care s'a procuraru si diu'a trecerei in protocolu	Nrulu tomurilor
372	1866 cu unu Apendice. Bucuresci 1866. Maria Theresia und Freiherr S. v. Bruckenthal. Eine Studie von J. C. Schuller. Hermannstadt 1863.	Daruita de Dlu Papiu Ilarianu. Daruita de D. N. G. Moldovanu, cu- legatoriu de litere in tipografi'a ar- chidiececana.	2*) 1
373	Ferice. Almanacu belletrist. dela Societatea de leptura a junimei remane studiose la Academi'a de drepturi si a Archi-gimnasiului din Oradea mare. 1867 vol. II.	Daruitu de societ.	1
374	Jahresbericht des Vereins für sieb. Landeskunde für das Vereins- jahr 1864—5.	de Reuniun. resp.	1
375	Jahresbericht des Vereins für sieb. Landeskunde für das Vereins- jahr 1865—6.	"	1
376	Archiv des Vereins für siebenb. Landeskunde. Neue Folge. 6. Bd. III. Heft. Kronstadt 1865.	"	1
377	Archiv des Vereins für siebenb. Landeskunde. 7. Bd. I. u. II. Heft.	"	1
378	Meyers Lexicon, inse numai 73 de fascicule.	De veduva rem. de not. fostu in Sa- liste Dim. Marcu.	

Nr. 137.

Marita si preavenerata Adunare gener. a Asociatiunei trans. rom. pentru cultur'a poporului romanu!

Excelenti, Ilustri, pre onorati si multu stimati
Confrati!

Pre lunga orarile cele mai devotate pentru prosperitatea
Asociatiunei romane etc., a acestei instituii providentiale, mi
ieau onóre mai antaiu a mi face urarile: Eterna se fia viuéti'a

*) Ecemplare.

acestei Reuniuni! Manutuitórie se fia rezultatele ei pentru cultur'a poporului romanu!

Binevoiti acum a luá in considerare rogarea mea cea umilita cuprinsa in urmatóriele:

Radîmatu pe Şlu 2 din statutele maritei Asociatiunei etc., care suna: „Scopulu Asociatiunei e inaintarea literaturii rom. si cultur'a poporului romanu in deosebite ramuri prin studiu etc. si cu deosebire pe Şlu 23 p. c) in cuvintele: „Ea (Adunarea generale) designéza principiale conducatoriá pentru inaintarea scopului Asociatiunei si administratiunea averei ei etc.;“ si aflandu in Şlu 38 si determinatiunea generale in cuvintele: „Inse banii si obiectele pretióse, cari suntu din partea fundatoriloru consantite careiva ramure speciale a literaturii si a culturii poporului romanu... se se administreze... potrivitv acelu scopu;“ condusu dreptu aceea de increderea deplina in acestu institutu filantropicu generosu si providentialu: m'am resolyatu cu tóta seriozitatea, ma in favórea cultivarii literaturii juridice romane si pentru cultur'a poporului romanu in ramulu acesta, si in latírea cunoscintiiloru agronomice am si consantitu 1000 fr., una mie fr. m. a. pe lunga alte contribute dela confrati din afara, facute spre scopulu acesta.

Marita Asociatiune, pre stimatiloru! Nu voiu a scurtá timpulu salutariloru discusiuni cu insirarea temeiuriloru si cu detalierea motiveloru acestei consantiri, pentrucá sum prea convinsu, ca unulu fiacare dintre stimatii membri ai acestei marite adunari le simtiesce impreuna, si nu va fi neci unulu, care se nu le aiba la anima.

Condusu de acésta convictiune, mi ieau onóre a descoperi numai conditiunile, pe lunga cari am fostu si sum resolyatu a face acésta contribuire; ele suntu urmatóriele:

1) Sperezu, ca marit'a Adunare generale a Asoc. in sensulu Şlui 2 si 23 p. c), si alu Şlui 38 din statute va consenti, cá capitalulu susu memoratu, cu cele care se voru mai midiu-loci spre acestu scopu, se se administreze separatu pentru scopulu de a inaintá prin studiu (§. 2) cultur'a literaturii juridice romane, precum si de a latí cunoscintiile agronomice intre poporulu romanu.

2) Ca va binevoi a midiu-loci emiterea unei provocari la contribuii marinimóse pentru inaintarea acestui scopu si ramu de cultura si literatura, asecurandune, ca se va ingrigi pentru infintiarea unei academii romane de drepturi pentru inlesnirea inaintarii culturii in ramulu acestu atatu de necesariu! si

acésta, indatace contribuirile incurse voru poté acoperi spesele recerute, ori prin interesele capitalelor consantite spre acestu scopu, ori prin sucurse anuali subserise si secure.

3) S'ar incantá si s'ar indemná fórte multi la contribuiuri respective, candu ar binevoi a resolvi marit'a Asociatiune pentru institutele pedagogice romane in Sibiiu si Blasiu, cá unu presemnu de inceputu, celu pucinu cate 2—300 fr. m. a. pe anu din venitele presente ale Asociatiunei, cu scopu, cá se se adauga la obiectele pedagogice si cunosciinti'a agronomiei rationate, impreunanduse si in pracse cu misiunea oblegatória de toti invatiatorii scóleloru poporale, ceea ce ar prognerá unu progresu ecstinsu in cultur'a economiei rurale a poporului.

Suptu aceste presupuneri umilitu subserisulu e gata a respunde la provocarea (de sub p. 2) din partea Asociatiunei, cu tramiterea capitaleloru destinate spre aceste scopuri.

Deci cu tóta reverinti'a rogu pe marit'a Adunare generale, cá se binevoiésca a luá in nalta consideratiune umilitele aceste descoperiri, deschidiendune campulu emulatiunei, spre a ajunge catu mai curendu la scopu, prin un'a nobila si devotata resolutiune, care se genereze cele mai prospere si mai binecuventate rezultate in ramurile aceste de cultura si inca in celu mai aprópe viitoriu sub auspiciale maritei Asociatiuni! Se traiésca Adunarea generala! Se traiésca toti adoratorii santului ei scopu!

Alu maritei adunantie generale pentru totudeuna umilitu servu gata la orce servitia

Iacobu Muresianu,
Dir. si Redactore Gazetei Transilvaniei.

Brasiovu, 22. Aug. 1867.

Relatiunea

comisiunei esmisa din I. siedintia a adunarei generale a Asoc. trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului rom. spre examinarea raportului secret. II. despre lucrarile si decisiunile comitetului Asoc. trans. in anulu 186⁶/₇.

Comisiunea esmisa purcediendu la implinirea misiunei sale din punctulu de vedere, cumca afacerea sa se restringe numai la recensarea lucrariloru comitet. Asoc., in catu se afla aceste conforme prescriseloru statuteloru si corespundu concluseloru adunariloru generale tienute pana acumu, a luat la detaiata examinare susternutul raportu dinpreuna cu protocólele siedin-

tieloru comitet. Asoc., si a ajunsu la rezultatulu doritu, adeca, ca toate lucrarile si decisiunile comit. Asoc. corespundu in toate si peste totu presciseloru din statutele Asoc. si suntu conforme si concluseru adunarei generale. — Deci pe bas'a acestui rezultatulu alu esaminarei are onore com. esmisa a propuue, ca raportulu secretariulu secundariu peste totu se se lie la cunoscintia.

De ore ce insa dupa cuprinsulu raportulu facutu despre sedinti'a comitetulu tienuta in 5. Martie a. c. comit. Asoc. supune conclusulu seu adusu prin §. 26 spre primire si aprobare adunarei generale presente, a aflu cu cale comis. esmisa a atinge in deosebi obiectulu acestui conclusu si anume prin §. 26 in urm'a incunoscintiarei cassariulu Asoc., cumca dela banc'a ipotecaria nu se mai potu capata asemnatiuni ipotecarie, comit. Asoc. in interesulu crescerei si sporirei fondulu Asociatiunei s'a aflu motivatu a decide, ca banii disponibili ai Asociatiunei se se eloceze in obligatiuni urb. de desdaunarea pamentulu, modificanduse in acestu intielesu si conclusulu comit. din 5. Dec. 1865 §. 80, in puterea caruia se decide, ca banii Asoc. din punctulu de vedere alu securitatii se se eloceze numai in asemnatiuni de ale bancei ipotecarie.

Comisiunea esmisa are onore a aduce conclusulu acesta alu on. comitetu in deosebi la placut'a cunoscintia a adunarei generale spre primire cu acea observare, cumca dupa cuprinsulu mai departe alu acestui conclusu, incatu candu on. adunare gen. presenta n'aru afla cu cale a aproba numitululu conclusu, Es. Sa D. presiedinte alu Asoc. s'a declaratulu a lua asuprasi resp. obligatiuni si a recompensa Asociatiunei in bani gata suma cu care s'au procuratu acele.

In fine pe bas'a rezultatulu favoritoriu alu esaminarei afaceriloru comitetulu Asoc. isi ie voia comisiunea esmisa a face propunerea, ca se binevoiasca onor. adunare gen. asi esprime vi'a sa recunoscintia catra intregulu comitetu alu Asociatiunei si in deosebi catra presidiulu si secretariulu secundariu alu comitetulu.

Clusiu, 27. Augustu 1867.

Gregoriu Mihali,
presied. com.

Petru Nemesiu,
referinte.

Raportulu comisiei bugetarie in privinta proiectului de bugetu pe an. 186⁷/₈.

Prea onorate comitetu!

Fiindu subscrisii prin conclusulu prea onor. comitetu din sedinta'ta tienuta in 7. Maiu an. 1867 §. 39 insarcinati cu prelucrarea bugetului Asociatiunei trans. pentru inaintarea culturai si literaturai poporului romanu pe an. venitoriu 186⁷/₈ amesuratu §. 26 din statute si punctu 23 alu concluseru adunantiei generale din a. 1865, au onore a propune spre acestu scopu urmatoriulu proiectu de bugetu.

A. Venitulu pre an. 186⁷/₈.

In cass'a Asociatiunei se afla de tempu dupa aci alaturat'a comunicare a cassieriului din 11. Augustu 1867:

a) Bani gata in B. N. argintu si auru	1272 fr.	9 cr.
b) In asemnatiuni ipotecarie	18100 „	— „
c) In oblegatiuni de statu	7886 „	— „
Suma	27258 fr.	9 cr.
d) Inainte de adunarea generala mai suntu de a se mai realisa interese dupa asemnatiuni ipotecarie in suma rotunda	482 „	— „
Cu totulu	27740 fr.	9 cr.

Dupa §. 26 alu statuteloru are asociatiunea si dispune preste a ⁴/₅ parte din tacsele si din interesele fondului, deci:

ad) a. ⁴ / ₅ din bani gata suntu	1017 „	60 „
ad) b. Asemnatiunile ipotecarie aducu interese anuale 905 fr., din care ⁴ / ₅ parti facu	724 „	— „
ad) c. Oblegatiunile de statu aducu interese an. 394 fr. 30 cr., din care subtragenduse 7% pentru statu cu 27 fr. 60 cr., mai re-manu 366 fr. 70 cr. seu ⁴ / ₅	293 „	36 „
ad) d. Parte din 482 fr. face	385 „	60 „
Suma	2420 fr.	56 cr.

B. Erogandele pe an. 186⁷/₈.

1. Remuneratiunea secretariului II.	200 fr.
2. Adjutu pentru unu juristu aplecatu ca scriitoriu la cancelaria	100 „
	300 fr.

	Transportu	300 fr.
3.	Spesele curente ale cancelariei dinpreuna cu leaf'a secretariului	160 „
4.	Patru stipendii de cate 100 fr. pentru 4 ascultatori de drepturi	400 „
5.	Doua stipendii de cate 400 fr. pentru ascultatori de pedagogia in institutele din Austria ori din Germania	800 „
6.	Unu stipendiu pentru unu ascultatoriu la politechnia in Viena	350 „
7.	Doua stipendii de cate 50 fr. pentru doi studiosi in unu gimnasiu	100 „
8.	Doua stipendii de cate 50 fr. pentru doi studiosi la scolile reali	100 „
9.	Ajutoriu pentru unu sodalu, carele vrea sa se faca maiestru	100 „
10.	Doua ajutoare de cate 25 fr. pentru 2 invetiacei de meseria spre a se face calfe	50 „
11.	Spese extraordinaria	60 „
	Suma	2420 fr.

In sperantia ca din tacsele restante pe anii trecuti si a. 1867 voru mai intrá inca vreo 400—500 fr. se statoresce:

12.	Un'a subventiune pentru foi'a „Archivului istorico-filologicu“ a R. D. can. T. Cipariu	200 fr.
13.	Pentru tiparirea analeloru Asociatiunei a 15 fr. col'a si alte trebuintie tipografice	200 „

Sum'a erogandeloru de 2420 fr. resp. de 2840 fr. se afla justificata prin imprejurarea aceea imbucuratoare, ca Asociatiunea dispune amesuratu §. 26 din statute peste unu venitu anuale siguru de 2420 fr. 56 cr. resp. de 2820 fr. 56 cr. v. a.

Ce se atinge in specialu de positiunile B. 1, 2, 3, 11 si 13. — Erogatiunile acestea sunt dictate prin imperativ'a necesitate a manipulatiunei cancelariei, despre care s'a convinsu adunarea generala si in anii trecuti.

De órece scopulu Asociatiunei este inaintarea culturei si literaturii poporului romanu in genere:

— Asiá ajungerea acestui scopu se mediulocescce dupa puterile marginite ale Asociatiunei prin distribuirea stipendiilor si ajutoareloru pentru ascultatori de drepturi, pedagogia, la po-

litechnica, gimnasii si scóle reali, precum si pentru elevi in meserii, si póte sub positiunile 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Pentru subventiunarea fóiei „Archivulu ist. filologicu“ sub pos. 12 — vorbesce imprejurarea, ca Asociatiunea are a'si deslegá problem'a prescisa in §. 33 a statuteloru, adeca a edá una fóie periodica, ce insa pana acum din lips'a fondului destoinicu nu i a fostu cu putintia, si cà fo'i'a predisa prin esentia sa intr'o mesura insemnata contribue la inaintarea culturai si literaturai nóstre.

Sabiin, in 11. Augustu 1867.

Dr. Ioanu Nemesiu,	Z. Boiu,	Const. Stezariu,
membru comis.	membru alu comis. buget.	cap. in pens. si cass.

Comitetulu insarcinatu cu computarea voturiloru date de adunarea Asociat. trans. pentru cultur'a poporului si literaturai romane in 27. Aug. 1867 tienuta, au devenitu la urmatoriulu resultatu, care are onórea de alu substerne onoratei adunari cu tóta reverinti'a, si anume:

I. S'au alesu de oficialii Asociatiunei:

1) Secretariu primariu: D. Georgiu Baritiu cu 57 vot.
2) Secretariu alu doilea: D. Ioane Rusu, protopopu, cu 32 voturi, capetandu D. Visarionu Romanu 21, D. Zacharia Boiu 1, D. Dr. Borcea 1 si D. Ioanu Popescu, prof., 1.

3) Cassieru: D. capitanu Stezariu cu 54 voturi, cape-tandu Dr. Nemesiu 1.

4) Controloru: D. Ioanu Popescu, prof., cu 46 voturi facia cu Ioanu Brote, care a capetatu 4, Ioanu Popu 1, D. Nicolae Popea 1, Zacharia Boiu 1.

5) Archivariu si bibliotecariu: D. Nicolae Criste cu 52 voturi.

II. S'au alesu de membrii ordinari ai comitetului insarci-natu cu conducerea trebiloru Asociatiunei urmatorii:

- 1) D. Paulu Dunca cu 49 voturi.
- 2) „ Dr. Ioanu Nemesiu cu 49 voturi.
- 3) „ Dr. Nicolae Stoianu cu 47 voturi.
- 4) „ Petru Manu cu 47 voturi.
- 5) „ Iacobu Bologa cu 46 voturi.
- 6) „ Nicolae Popea cu 43 voturi.
- 7) „ Ioanu Antonelli cu 42 voturi.
- 8) „ Zacharie Boiu cu 42 voturi.
- 9) „ Ioanu Rusu cu 41 voturi.

- 10) D. Ilie Macelariu cu 41 voturi.
- 11) „ Petru Rosca cu 40 voturi.
- 12) „ Grigorie Mihali cu 39 voturi, impartinduse celelalte voturi intre alti mai multi membrii dela 9 pana la 1.

III. Mai incolo s'au alesu de membrii suplenti ai comitetului urmatorii:

- 1) D. Nicolae Criste cu 38 voturi.
- 2) „ Sava Popoviciu Barceanu cu 36 voturi.
- 3) „ Ioanu Popescu, prof., cu 35 voturi.
- 4) „ Ioanu Popu, parochu Vizacnei, cu 35 voturi.
- 5) „ Dr. Racuciu cu 34 voturi.
- 6) „ Elia Vlassa, canon., cu 32 voturi, mai capetandu dela 1—15 si alti mai multi.

Datu ut supra in Clusiu.

Dr. Victoru Mihályi,
profes. cá secret.

Gregoriu Mihali,
presied. comis.

Publicarea*) baniloru incursi la fondulu Asociatiunei transilvane
cá tacsă de membru ord. dela siedinti'a lunaria a Comitetului Asociat. tienuta in 14. Ianuariu a. c. pana la siedinti'a acelua din 4. Fauru a. c.

1) Dela D. oficialu silvanalu Ludovicu Radóne s'a pñimitu cá tacsă de m. ord. pre an. cur. 186 ⁷ / ₈	5 fl.
2) Dela D. proprietariu si directoru de fabrica si secret. I. alu Asoc. tr. Georgiu Baritiu tacs'a de m. ord. pre anii 186 ⁶ / ₇ 186 ⁷ / ₈	10 „
3) Dela D. adm. prot. Ales. Cassianu cá tacsă pentru diplom'a de membru ord.	1 „
	Sum'a 16 fl.

Dela siedinti'a Comitetului tienuta in 4. Fauru a. c. pana la siedinti'a acelua din 3. Martiu a. c.

1) Dela D. parochu in Ol. San. Georgiu Simeónu Tanco tacs'a rest. de m. ord. pre anii 186 ² / ₃ 186 ⁵ / ₆	10 fl.
2) Domnulu Asesoriu la sedri'a comitatense in Clusiu Leontinu Popu tramise la fondulu Asociatiunei cá ofertu	20 „
3) Deadreptulu la cass'a Asoc. trans. a mai incursu:	
a) dela economii de oi din Talmacielu cá ofertu	20 „
b) dela Rev. D. parochu romano-cat. in Sighisiór'a Petru Decei cá tacsă de membru ord. nou pre an. c. 186 ⁷ / ₈	5 „
Sibiui in 3-Martiu 1868.	Sum'a 55 fl.

Secretariulu Asotiatuniē transilvane.

*) In Nr. „Transilvaniei“ 4 la publicarea baniloru incursi la Asoc. pre pag. 62 la D. Dr. Iac. Brendusianu se se indrepte in locu de 186⁶/₇ anulu cur. ad. 186⁷/₈.

Date statistice despre instructiunea publica in Romani'a.

Estragemu din „Buletinulu instructiunei publice“ urmatóarele date despre starea instructiunei publice si private in an. 1864-65. In Romani'a esista: 1988 scóle comunale cu 1988 de invatiatori si 61,977 elevi; scóle primarie de baeti 95 cu 300 invatiatori si 16,952 elevi; scóle primarie de fete 70, corpulu profesoralu 38 barbati si 178 femei, 6308 eleve; scóle secundarie de baeti 27 cu 281 profesori si 3043 elevi; scóle secundarie de fete 4 cu 26 profesori barbati si 8 prof. femei cu 354 eleve; 2 universitati cu 36 profesori si 209 studinti (in Bucuresci 22 profesori, 120 studinti, in Iasi 14 profesori si 89 studinti). Scóle private de baeti 33 cu 95 profesori si 1811 elevi; scóle private de fete 38 cu 72 profesori barbati si 59 prof. femei. Scóle confesiunali de fete 7 cu 11 profesori barbati, 6 prof. femei si 409 elevi. Biblioteci centrale 2 cu 8 persóne administrative; cabinete de fisica si chemia 2 cu 6 persóne administr. Musee 3 (2 in Bucuresci, 1 in Iasi) cu 6 persóne administr. Gradini botanice 3 (1 in Bucuresci, 2 in Iasi) cu 6 persóne administrative. (Dupa Federatiunea.)

Din foile nepolitice ne mai venira in dilele din urma:

Archivu pentru filologia si istoria Nr. XII din 5 Februaru. Coprinsu: Din lucrarile societatei academice romane b) Specialia. In acestea dn. Cipariu se ocupa cu sistemele ddloru Greg. Lachovari si I. Marcu, dara mai multu cu neconsecentiele ddloru I. Eliadu si Gavr. Munteanu. — Archive si biblioteci, continuare totu interesanta cá si cea din Nr. XI. — Column'a traiana, fine. — Fastii romani, continuare din Nr. IX. — O pacalitura cu H., inse escusata frumosu, de si se putea escusa si mai frumosu. — Amestecate.

Din Convorbirile literare Nrii 21, 23 et 24 (22 ne venise mai nainte). La acésta fóia si anume la critic'a dlui T. Maiorescu titulata: „Dreptulu publicu alu Romaniloru si scól'a lui Barnutiú“ ne vomu re'ntórece in Nr. viitoriu cu atatu mai virtosu, cu catu ca cestiunile date aci in discusiune publica trebue se intereseze pe intregulu publicu romanescu literatu.

Din Amvonu venití Nrii 3 et 4. coprindu patru predice, invetiaturi asupr'a omileticeí, cateva poesii pióse si nobilitatóre de inima. Miscelane. Publicare de dóua concursuri cu premiu, unulu de 4 galbini pentru cea mai buna predica pe dominec'a s. Rosalii, éra altulu totu de 4 galbini pentru cea mai buna predica la mortu cu ertatiuni.

Din Familia avemu pana la Nr. 6. Ea este cá si pana acum eminentu beletristica. Intre ilustratiuni observamu pe A. Tr. Laurianu, prot. Simionu Balintu, Michailu Cogalniceanu, nemeriti binisioru.

Magazinulu pedagogicu din tom. II. fasciór'a 2 pe Februaru, continua despre Catechese. Computulu in scól'a populara. Istori'a in scól'a populara. Varietati.

A esitu si promis'a fóia pedagogica a ministeriului ungurescu tradusa si in romanese. Noi inca nu o amu vediutu, „Federatiunea“ inse ne asigura, ca aceeasi ar fi tradusa prea reu, totusi pana acum o aru fi cerutu la 1800 cititori romani, ceea ce se póte esplica din impregiurarea, ca aceea fóia se da gratis docentiloru.

„Gazetta spitaleloru“ Nr. 2 din 14. Febr. inca ne sta dinainte. Articuli: Despre societatea medico-chirurgicale. — Tifusulu din temnit'a capitalei. — Tuberculos'a, II. anatomia patologica. -- Veterinariulu Colben asupr'a congresului alu 3-lea internationalu de veterinari tinutu la Zürich in 1867. — Consideratiuni despre Hystagmus de dr. Kughel. — Siedinti'a din 12/24 Dec. a Societatiei medico-chirurgicale tinuta sub presiedinti'a lui dr. Davila de 22 medici din capital'a Romaniei.

Acésta fôia ar fi catu se pôte de interesanta, déca in unii articuli ar avea o limba mai ingrigita, si déca erorii ortografici de mana cu cei tipografici n'aru sta se te orbésca. In 17 linióre 19 erori! Pensum, pensum ddloru corectori si tipografi! —

In fine din Buletinulu instructiunei publice pe an. II. inca veni fasciôr'a 4a pe Sept. — Dec. 1867. Ne vomu re'ntôrce si la acesta in Nr. viit.

In Bucuresci au esîtu:

Notiuni de hygiēna publica si privata, opu destinatu pentru clas'a III. primaria, adica cum se dicea mai de multu, unu feliu de catechismu ce te invétia cum se'ti pastredî sanatatea. In alte tieri asemenea carti se introducú cá invetiamentu obligatoriu in anumite clase. Ar fi timpulu cá se cugetamu si noi la asia ceva si se nu uitamu, ca conservarea vietiei si a sanatatiei omului, a familiiloru, a natiunei întregi este o datorintia nu numai personala, ci totuodata si publica, nationala, patriotica.

Din Dictionarlulu magiaru-romanescu compusu de Georgie Baritiu s'au tiparitu pana acum 5 cóle 8° mare, litere garmondu. Tiparirea lui merge nainte. Acésta carte e destinata a fi de ajutoriu mai alesu acelei tinerimi prea numeróse, care in lips'a de scóle romanesce in tienuturile pe unde se afla este adesea condamната a invetia sciintie in limb'a magiara, fara cá se o pricepa de locu, din care cauza perdu ani întregi fara rezultate. Totu asemenea ea va indemana mai alesu pe acci dd. functionari, caroru terminologi'a cea nóua magiara n'are de unde se le fia cunoscuta.

Dictionariulu de marime intre 35—40. cóle tiparite si cu unu adaosu de ortografia costa pe calea abonamentului 3 fr. 20 cr. v. a., éra dupa esîrea lui va trece la librarii, care 'lu voru da multu mai scumpu. Abonamentulu se face la auctoriulu aici in Brasiovu. (Ne vomu re'ntôrce si la acésta carte).

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese cate 3 cóle pe luna si costa 2 fr. v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 4 fr. cu porto postei. Abonamentul se face numai pe cate 1 anu intregu. — Se abonéza la Comitetulu asociatiunei in Sibiiu séu prin posta séu prin dd. colectori.

Nr. 8.

Brasiovu 1. Aprile 1868.

Anulu I.

Dr. Vasilie Popu.

(Fine.)

Spre a pricepe mai bine activitatea lui dr. Vas. Popu pe campulu literaturii nóstre dela a. 1838 inainte, cum si unele espectoratiuni ale sale cu respectu la literatii si literatorii nostrii din tierile vecine, trebue se rearuncamu ochii preste cativa ani ce trecusera.

In a. 1828 adica tocma sub timpulu invasiunei principelui Wittgenstein cu armat'a rusésca se nascú in Bucuresci „Curierulu romanescu“ sub redactiunea lui Ioanu Eliadu, éra in Iasi „Albin'a romanésca“ sub alui Georgie Asachi. Pre catu timpu gubernementulu civile alu Principatelor romanesci dupa delaturarea Domniloru se aflá in manile cumplitului generalu rusescu Gealtukin, tinereloru foi romanesci le mergea intocma cá si patriei lor, adica cá vai de ele. Dupa mórtea misteriósa alui Gealtukin urmà comitele Kisseleff cá comisariu plenipotenté imperatescu, carele fia fostu din o firésca blandetia, séu din o simpathia catra poporulu romanescu, séu din calculu bine precugetatu, séu ca dóra si instructiunile sale sunasera altmintrea, séu din tóte acestea cause precum credu unii, destulu ca s'a purtatu catu se póte de omenesce catra acelea tieri multu impilate si ingenunchiate, prin urmare mai alesu dupa incheierea pazei de Adrianopole in 1829 literatur'a romanésca inca incepú a face pasi, la carii mai nainte abia ar fi cugetatu cineva. Din a. 1834, in carele tronurile romanesci fusera ocupate unulu de Alecsandru Dim. Gic'a, éra altulu de

Michailu Sturza, pana in a. 1838 ómenii in tierile romanesci ducea o viéti'a aprópe idilica, séu déca mai vreti, o viétia pe care Schiller o numesce Schlaraffenleben. Patri'a curatita de turci, baionetele rusesci departate, linistea publica restaurata pe deplinu, abundántia in tóte, scóle, teatru si dóua trei foi periodice ocupandu pe literatii cati s'au stracuratu in sinulu natiunei p'ntre iatagane si baionete straine, mici intrige de inaintari in posturi si altele mai mici de „amuru,” care dá materia poetiloru si poetastriloru de a'si petrece dilele versificandu, — éca in scurtu viéti'a moldavo-romanésca dintre anii 1834 si 38.

Despre tóte acestea romanii austriaci nu sciá nimicu, nu aflá nimicu. Pana si cartile de rugatiune tiparite a patr'a óra, duse de aici incolo, era strinsu oprite a se readuce fara concesiunea guberniului din Clusiu, unde trebuea se se censu-reze tóte cartile romanesci, iliricesci si jidovesci. Brasio-vulu si Sibiiulu facea si in acestu punctu óresicare esceptiune, pentruca anume in Brasiovu se citea pe atunci dóua ecsem-plaria din „Curieru,” care inse venia cu post'a, sigilate cá epi-stole si platite fiacare Nr. cate 15 cr. m. conv. (cam 26 cr. v. a.), se mai citea alte vreo trei, cum si Curierulu de ambe secsele si cate o carticica áduse tóte pe vam'a cucului, cum dícemu noi pe aici, ér'a dela Iasi venea unu ecsemplariu din Albina in cate 8—9 di: optu nóua luni prin Seretu la Clusiu, unde zacea la censura dupa impregiurari cate siepte optu luni, pana ce mai tardiu luaramu alte mesuri, care pe atunci trecea de fórte geniali, in catu primeamu si „Albin'a“ in cate 3—4 septemani odata. La Blasiu inca incepuse pare-mi-se pela 1834 a se stracura unu singuru ecsemplariu din Curierulu romanescu, éra mai tardíu unulu din Curierulu de ambe secse si cate o carticica cá Anet'a si Luben, Vieleniile lui Scapin trad. dela Molière s. a. Mai departe in tíera nu sciú se fia strabatutu pana la 1838 vreo fóia periodica din Principate.

Din acestea se pricepe, ca dr. Popu din cum s'a mutatu dela Brasiovu mai anteu la Fagarasiu cá fisieu, apoi in aceeași calitate la Zlatn'a, trebuea se remana cu totulu isolatu de orice comunicatiune literaria cu amicii si cunoscutii sei din Bucuresci si Iasi. Córrespundinti'a epistolaria inca era fórte ingreunata. Noi aici primeamu scrisori dela Bucuresci pe calea Turnu-rosiu in cate siese dile, éra dela Iasi numai prin Bucovin'a in 12 dile odata. Alte lucruri ne venea prin asia numitii carausi prahovani la cate 1—2 luni.

In mijloculu acestei vietuiri pre catu paciuite, pe atata

isolate, inse pline de aspiratiuni pentru cultura, consululu rusescu Rückmann pica că o bomba cu protestulu seu ridicatu asupra camerei din Bucuresci. Asia in a. 1838 ecisistenti'a nationala a poporulu romanescu se pune din nou in cestiune. (Vedi istori'a acelu timpu.) Curierulu si tóte productele literarie din Bucuresci se smulgu de sub censur'a romanésca si se supunu la cea mai rigurósa censura rusésca. Iancu Campinenu boieriu fruntasu, unulu din cei mai generosi Mecenati ai literaturii si ai teatrulu natiunalu fu ecsilatu, éra veneratorii lui amerintiati cu asemenea sórte. Scurta bucuria pentru progresulu si prosperitatea ce incepuse a suride romaniloru. Acum inse sciri de natur'a acestora incepusera a strabate si incóce prin mijlocirea Gazetei si a Foiei. Cu referintia la unulu din acelea evenimente scrie dr. Popu in 28. Iuliu 1838:

„Pentru celea ce se intempla incóce si incoló peste munti, nu multu imi pasa, numai noi de amu putea da inainte in literatur'a noastra. Pe cei dincolo nu'i plangu, pentruca aceia au mii de moduri. De Maiorescu me bucuru ca nu i s'au intemplatu vreo neplacere.“

In 28. Aug. si in 19. Oct. aceluasi anu dr. Popu provóca pe redactiune, cá orice critice ar veni in cestiunea ortografiei cu litere latinesci, éra anume in contra proiectulu seu de ortografia, fia acelea inca pe atata de aspre si necrutiatóre pre catu fusese un'a din cele publicate pana atunci, se le tiparésca nesmintitu, pentrucá se se dea oca siune de ajunsu la imprumutarea opiniuniloru si agerirea spiritulu.

Éca odata barbatu inzestratu cu spiritulu tolerantiei! — „Gazet'a si deosebitu Fói'a trebue se fia avutu unu fatum, pre cum am vediutu din ruperea unei scrieri. Te rogu, baga sama, scii ca acestea au multi pismasi. Baga sama cá se nu se impedece acum la inceputu.“ (Scrisórea din 30. Nov. 1838).

Ce instinctu! Intru adeveru si intemplase o mica re'ncontra cu gubernulu lui Alecsandru D. Gic'a si altele cu censur'a.*

In var'a anulu 1839 trimisesem lui dr. Popu unele producte literarie din Bucuresci, intré care si reflexiunile ortografice ale dlui Eliadu, la care 'mi raspunde din 1. Augustu:

„Pentru reflexiile dlui Eliadu iti fórté multiamescu, numai imi pare reu ca nu sunt intregi*), póte fi ceva mai bunu si mai cu cuventu, de catu care mi le ai trimisu. — Dumnea-

*) Trimiteam precum si primeam, ca dómne greu era a trage carti de dincolo.

lui e gramaticu din vremea noastră, despre carii prea frumosu scrie vestitul acela filologu Io Iahn in praefat. in gramaticam arabicam: Medio tempore maxima facta est mutatio in grammaticis, qui semper et ubique ad id sunt nimium proclives, ut cum lingvae analogiam perdiscere et regulas ex ejus usu eruere deberent, ipsi se contra pro legum latoribus venditent praescribantque, quomodo quod tenendum sit . . .

„Langa tóte acestea bucurosu asi vedea si disertati'a dlui despre iu si or.“

„In Fói'a literaria Nr. 28 am cetitu unn articulu: Literatur'a romanésca. Ex ungve leonem. Pecatu de acestu barbatu ca e asia cuprinsu si nu póte sta si a se jarfi literaturai nationale.*) — Fii silitoriu, cá disertati'a dlui Maiorescu se ésa la lumina. Io socotescu ca criticastrii nostrii nu voru indrasni asia lesne a prinde condeiulu asupra acei'a si ca filologii nostrii voru avea ce se invetie din ea.“

Dara dn. dr. Vasiciu inca s'au lasatu de a ne mai impartasi cate ceva.**)

„In cateva dile plecu la Rodn'a. Cu trecerea mea prin Nasaudu voiui se cercu ceva si despre biografi'a repausatului Fabianu. Io am multe care se tinu de biografi'a acestui barbatu nemuritoriu.“

Candu citesci scrisori de acestea de ale lui dr. Popu, iti vine cá si cum omulu s'ar fi aflu in acelea timpuri pe unu campu de lupta, alergandu dela unulu la altulu spre a indemnna si incuragia pre toti si pre fiacare in parte. Atatu de multu pasase acelui barbatu de luminarea si de progresulu natiunei sale.

De aci incolo pana la scrisórea din 6. Oct. 1840 imi perra tóte epistolele lui dr. Popu si de acolo érași pana la cea din 17/5. Ianuarius 1842 le inghití an. 1848. In ambele acelea se ocupa mai virtosu cu o scriere latinésca a lui V. Fabianu titulata Allusio, carea spre mare disgustu alu lui Popu nicidecum nu se putea tipari.

In 24. Ianuarius 1842 dr. Popu scriindu'mi si despre mórttea canonicului Isidoru Alpini me indemnna cá scriindu'i póte unu necrologu se dicu asia: „Ar fi lucru de doritu, cá preasanti'a sa D. Episcopu si cinstitul Capitulu, langa carii sta alegerea, se aléga la acésta statie cu venituri asia frumóse si

*) Acelasi a statu si s'a jertfitu, mai sta inca si se jertfescce.

**) Pe atunci dr. Vasiciu se aflá in mare doliu.

odichnita unu barbatu din aceia, carii se indeletnicescu in sciintie si literatur'a nationala, de care atat'a trebuintia are nat'ia etc."

Lui dr. Popu nu'i placea ómenii carii iubescu prea multu comoditatea; elu pretindea cá fiacare se faca se deréga cate ceva. —

Eu nu sciú déca altii voru fi mai avendu dela dr. Popu corespundentie de valóre literaria; ale mele se incheie cu cea citata mai in urma. Din parte'mi mai lipsesce cá se adaogu aici unele date, pe care déca asi fi avutu a compune o biografia inadinsu, trebuia se le asiediu tocma in fruntea acestei schitie biografice.

Dupa impartasirile pe care au avutu bunatate a'mi face preacuviosiile sale ddnni Vas. Ratiu canonicu prepositu, octogenariu, Grigorie Mihali canonicu si fostu protopopu in Zlatn'a, dn. Manfi, carele inca mersese in tineretiile sale la Moldov'a cu Popu, cu Fabianu, Costa s. a., dr. V. Popu s'a nascutu la an. 1787 lun'a Martiu in comun'a Timitelnicu pe Campia. Elu invetiase mai multu in Clusiu, éra in a. 1811 a mersu la Vien'a, unde in anii urmatori a depusu doctoratulul din filosofia si medicina. In care anu se va fi re'ntorsu Popu in patri'a sa, nu am pututu afla pana acum dela nimeni. Din o epistola latinésca a lui Petru Maioru de dato Budae 9. Augusti 1815 pastrata in originalu aflamu atata, ca Popu in anulu congresului, alu sacrei aliantie si alu fómetei petrecea totu la Vien'a. In care anu a venit dr. Popu la Brasiovu, éراسi nu'mi sciura spune nici chiaru betranii de aici, pentru ca au uitatu.

Purcederea lui Popu la Moldov'a se intemplá in Noembre 1820 dela Brasiovu, de unde manecandu impreuna cu dlu Manfi, de lasat'a secului au ajunsu la Oituzu. Dupa proruperea revolutiunei sub Ipsilanti in 1821 se sparse si scól'a din Iasi, carea nu sciú pentru ce, se numea academia. Dupa absentia cam de unu anu se re'ntórsera ambii la Brasiovu, de unde Manfi purcese la Blasiu, éra dr. Popu remase aici cu scopu de a ecsercita pracs'a de medicu.

Pre catu timpu Brasiovulu si satele invecinate era pline de boieri si negutiatori fugari, adica pana la venirea lui Grigorie Gica in Bucuresci cá Domnu romanu, subsistenti'a lui Popu a fostu buna destulu, dupa aceea ínse veniturile sale au scadiutu in mesura, incatu pela 1829 se vediù constrinsu a cere mai anteiu postulul de fisicu in Fagarasiu, de unde preste pufínu i se conferi fisicatulu dela Zlatn'a, unde a repausatu in Martiu

1843 jalitu nu numai de famili'a sa, ci de natiunea intréga. In dílele in care se aflá Popu pe patulu dureriloru, comunele romanesci din acelu tînutu trimitea la Zlatn'a ómeni insarcinati inadinsu, pentru cá se le aduca scire despre starea binefacatoriului loru; piati'a din fati'a locuintiei lui totudeaun'a era plina de ómeni; éra in momentele candu aflara ca mediculu loru si-a datu sufletulu, unu plansetu comunu prorupse intre dinsi. Elu se mutà dela noi in regiunile unde Ludovic'a fia sa mai mare ii pregatise calea inca dela 1839 si unde la anulu ii urmà adon'a fíca Catarin'a, care muri de inima rupta, pentru ca se vediù orfana si data la Brasiovu in grij'a unui unchiu cumplitu. . . .

Veduv'a — adón'a socia — alui dr. Popu nascuta Wagner, remase cu o fíca si unu fiu, Ladislau, càrele fanatisatu de cei ce l'au crescutu dupa mórtea tata-seu, s'a datu la Kossuthiani si in 1849 a picatu langa Aradu. Fíia sa Francisc'a s'a marítatu mai tardíu dupa unu avocatulu din Tirolu.

Dr. Vas. Popu era omu cum dicemu noi romanii, persohnatu, aratatosu si prea seriosu, totu odata modelu de blandetie. Eu l'am vediutu mai pre urma in var'a din an. 1842, candu dela apele minerali din Secuime a trecut pe la Brasiovu. Atunci mi s'a parutu ca bunulu barbatu suferea de órecare defectu organicu, pentruca vorbea mai incetu cá altadata si ostenea curendu.

Eu am uitatu se intrebú pe dn. Cipariu, déca cu alte colectiuni de manuscripte in a. 1849 s'au perdutu si cele remase dela dr. Popu si anume Eclogele lui Virgiliu traduse in romanesc si colectiunea de documente istorice, séu ca au scapatu cate ceva din ele. Fia acésta cum va fi, spiritulu lui Popu nu a disparutu dintre noi, ci elu plana si astadi pe deasupra nóstra impreuna cu ale celorulalti antecesori ai nostrii, carii ne lasara cu limba de mórte cá clironomia amórea si devotamentulu pentru natiune, limba, patria, cultura, virtute civila, morala si relegiositate, constantia si perseverantia p'intre tóte prefacerile secoliloru. Dr. Popu a vediutu ca ochii sei catastrofe cumplite cà cele din anii 1809, 1813, 1814 si 1815, cá cele din 1821 si 1830, elu avuse atatea ocaseiunei de a vedé si audi in centrulu imperiului austriacu, cum popórale lipsite de literatura si cultura sunt considerate si tractate cá totu atatea zeruri, éra esperientiele triste pe care le facusera antecesorii sei dela carii invetiase si elu a fi si a remané romanu,

ilu mai invetiara si cum se se scia modera si se nu incerce nici unu salto mortale.

In dio'a de trei Santi, 1868.

G. Baritiu.

Convorbiri literarie.

In Nr. 5 alu Transilvaniei ne ocuparamu pe scurtu numai cu cele coprinse in Nr. 22 alu Convorbirilor literarie dela Iasi, din cauza ca alti Nri din a. c. inca nu ne venisera. Dintre toti articolii adusi de aceeaasi, luarea aminte ni se pironi indata asupra criticei dlui Titu Maiorescu titulate: Dreptulu publicu alu Romaniloru si scól'a lui Barnutiu, éra dupace o citiramu cu tóta seriozitatea ce merita, trebuiramu se cunóscemu, ca in casulu de fatia nu póte fi vorb'a de o critica científica, din categori'a acelora, de care aru avea a se interesa numai carturarii cei mai mari ai natiúnei, ale caroru dispute nu potu fi intielese de catra publiculu celu amestecat. Statulu cestiúnei este urmatoriulu:

Dela repaus. profesoriu Simeonu Barnutiu au remasu mai multe manuscrite, precum se scie si de airea. Dintre acelea

Dreptulu publicu alu Romaniloru I. Volumu in 8° pe 472 pagine si alte XXXVI prefatia si notitia biografica esi in Iasi 1867 cu tipariulu Tribunei romane.

La noi opurile scientifique se ivescu relative prea raru, prin urmare criticele scientifique sunt si mai rari; de aceea voindu a compara critic'a dlui T. Maiorescu cu altele de natur'a acesteia vomu lua unu períodu de $\frac{1}{4}$ de secolu, pentru cá se'i cautamu o parechia in aprigimea, cu care intrece critic'a de fatia pe tóte celelalte, chiaru si pre cea lunga ce s'a vediutu in Sionulu romanescu asupr'a unui altu opu scientificu.

T. Maiorescu afla in opulu susu citatu alu lui S. Barnutiu, ca acesta combate monarchi'a constitutională, ca vrea se introduca republic'a, se gonésca pe Domnulu strainu si pe toti strainii, se gonésca si religiunea crestina si se impartia proprietatea de pamentu intre toti cetatienii. Mai incolo criticulu descopere, ca in acelasi opu ar domni o mare confusiune de idei, care ar produce obscuritate si in capulu studentiloru, pentruca ar fi plinu de citatiuni si istorice si juridice, séu false, séu fórté reu aplicate, de unde apoi s'aru trage atatea deductiuni periculóse ale lui Barnutiu. Éca ce díce criticulu la pag. 291:

„Si apoi se cere dela bietii studenti se intieléga asemenea confusiuni, pe care póte profesorulu insusi nu lea intielesu?”

In fine:

„Revenindu acum dela acésta espunere prea intinsa a legislatiunei Romane la critic'a ce ne ocupa, credemu a fi doveditu lectoriloru nepartinitori ca, admitendu chiaru punctulu de vedere alu dlui Barnutiu, adeca dreptulu Romanu, totusi sistemulu dsale nu este decatu o tiesetura de confusiuni chronologice, séu unu sistemu de anachronisme.”

In Nr. 24 alu Convorbiriloru la pag. 339 dn. Maiorescu díce:

„Ne oprimu aci si ne grabimu a terminá infine acésta prea lunga critica.”

„Penibila trebue sa fi fostu impresiunea ei asupra lectoriloru, inse peníbila a fostu si pentru noi lectur'a cartii Dlui Barnutiu si sarcin'a de a o urmari in tóte sinuositatile ei.”

„Numele acestui barbatu si meritele necontestate ce si le-a dobanditu in anii 1848 si 1849 pentru romanii transilvani sub imprejurarile cele mai grele, ne-au impusu datori'a a tiené sama si de lucrarea sa scientifica, si nu este a nóstra vin'a, daca singurul tributulu ce amu pututu aduce reputatiunii sale, a fostu numai silinti'a si atentiunea incordata, cu care i-am cetitu cartea.”

„Mai departe nu erá in stare si nu erá in dreptu a merge respectulu nostru pentru Barnutiu. O reputatiune castigata in luptele din Transilvani'a dela 1848 si 49 nu puté sa prefacă erórea in adeveru, fanaticismulu in umanitate, despotismulu in scóla liberala. Si daca Simeonu Barnutiu s'a alunecatu pe acésta cale falsa, tocmai numele lui ne-a provocatu a-lu combate si a-i respinge erórea, pentrucá nu sub bandiera acestui nume cunoscutu de romani se se introducea contraband'a neadeverului in politic'a Romaniei libere.”

„O norocire pentru noi este, ca erorile fundamentale ale acestei scoli sunt sustienute prin cartea magistrului ei intr'unu modu asia de imperfectu, cu argumente slabe, cu demonstratiuni false si cu o lipsa de spiritu scientificu, precum n'amu fi crediutu cu putintia a o afla intr'o carte de sciintia. Fras'a din prefatiunea scolariloru Dlui Barnutiu:

„Putemu asecurá pe ori cine, ca in scrierile lui Barnutiu generatiunea nostra si cea venitoria voru aflá tablele dreptului nationale alu Romaniloru, din care voru invetiá a trai cá natiune libera, chiamoata de a avé partea sa legitima in viéti'a poporeloru regenerate”

caracterizéza — nu scrierile lui Barnutiu, ci increderea ce merita scolarii sei.

„Nu, nu, aceste nu sunt „tablele dreptului nationalu“ alu Romaniloru, si vai de natiunea noastră, daca conducerea ei s'ar inspira vreodata de asemenea principii. In contra loru trebuie sa apelamu la adeverulu nestramutabilu si sa le spunemu, ca regenerarea nostra nu pôte incepe decatu in spiritulu civilisatiunii moderne, ear nu prin reactiune la dreptulu romanu, si cu atatu mai putienu prin ratacirea la idei barbare, ce nici odata nu au fostu realizate in acelu dreptu.“ Sel.

Dupace dn. T. Maiorescu isi incheià critic'a sa nemicitóre asupr'a desu memoratului opu, noi pre langa presupunerea ca criticulu cá omu, cá romanu, cá patriotu, cá crestinu chiaru, si-a implinitu datorinti'a in cugetu curatu, precum si ca are totu dreptulu intru tóte argumentele aduse cu multa agerime logica in contr'a lui Barnutiu, inca ne simtimu îndatorati a pune in interesulu culturei si alu vietiei noastre nationali aceste intrebari:

1) Déca Sim. Barnutiu a cutezatu a propaga si a propagatu in adeveru la tinerimea academica idei atatu de bolnave, confuse, fanatice, destructive, comunistice, cum se pôte esplica nepasarea, lenea, orbi'a, imbecilitatea áceloru senate academice, áceloru eforii, ministeriuri si Domnii, care au suferitu pe Barnutiu, cá elu in calitate de profesoriu in cursu de atati ani se adape cu veninulu seu pe atat'a tinerime? Cine censuréza la Dv. prelegerile profesoriloru academici? Nimeni? Nici macar pres'a? Nici publiculu in ecsamene? Cum se intemplà, ca nici in timpulu turburáriloru din ministeriulu lui Cantacuzino nu respirase nimicu despre doctrinele acelea periculóse ale lui Barnutiu?

2) Déca manuscriptulu lui Barnutiu coprindea acelea doctrine sí confuse, si fórté periculóse, orbi au fostu aceia carii l'au tiparitu? Pentru ce nu l'au aruncatu mai virtosu in focu, decatu se se faca complici pe fatia la propagarea atatoru rataciri si blastematii? Cum se pôte cá unu asemenea opu se se arunce pe aripele publicitatiei totu cu acea usioratate, cu care s'au tiparitu pana acum in limb'a noastră atatea sterpituri de ale scólei romantice din Franci'a? Nu se putea óre face critic'a opului mai nainte de a se tipari?

Fia incredíntiatu dn. T. Maiorescu, ca intrebari de natur'a celoru susu formulate voru adresa in cugetulu loru catra Iasi nu numai numerosii reveritori ai lui Barnutiu, ci si antagonistii lui, éra Iasiloru nu le va fi ertatu a remané datori cu responsulu.

Dn. T. Maiorescu se nu ia aceste observatiuni ale noastre

că unu feliu de imputare; de partea se fia dela noi asemenea cugetu. Adevurul mai pre susu de tóte. Noi ne adresaramu, precum bine vedeti, cu totul la alti ómeni. Candu dn. Titu Maiorescu a esitu mai anteiu in publicu cu carticic'a sa germana că pêrga a sciintiei sale, doctrin'a sa despre imortalitate fu atacata din tóte partile, éra mai alesu in Bucuresci se condamnă pe fati'a in tóte cercurile competente. Se póte óre că in Iasi nepasarea si lenea romanésca se fia multu mai apasatóre de spiritu, decatu pe airea? G. Baritiu.

Moldov'a la anulu 1829.

Catu era masîn'a lunei întórta cu capu 'n josu.

Mergea tóte din protiva, anapoda si pe dosu.

Éta cà de-acum resare sórele la resaritu

Si apune cu zimbire despre séra la sfintitu.

Lun'a, stelele si cate planete ambla pe ceriu,

Au intratu că din vecie éra 'n scrisele loru sferi.

Si stichiile rîdu tóte bucuranduse vediendu,

Că armoni'a cerésca intocmita de curendu,

Le asiedia 'ntr'o unire dandule sfinte mesuri,

Si le pune ér' la cale dupa vechile scripturi.

Intr'o nóua atmosfera, ce din vécuri cu norocu

Se dessîra de pe crugulu sórelui celu plinu de focu,

Éta că resaru pe rót'a pamentului intocmitu,

Că din morti la inviîere popóra ce-au fostu peritu.

Éta marea si uscatulu stau in hotarale loru,

Deschise pentru viati'a fapturiloru tuturoru.

Apele pazîndu'si cursulu, n'au se 'ntórca inapoi,

Că se bata fara mila cu isvórale resboiu;

Nici muntii din vírfuri nalte se'si surpe stancele 'n vai,

Peste munc'a si sudórea locuitoriloru sei.

*Tóte pan' acuma cate nu se putea pre pamentu,

Esîndu astadi la ivéla potu se aiba crediementu,

Au trecutu se vede vremea, candu ará plugulu pe mari,

La uscatu corabierii n'avea frica de 'nnecari

Au trecutu si-acelea díle, spaim'a noptiei candu amblá,

Dio'a mare la lumina, fara a se rusîna.

Astadi pastoriulu se culca fara frica langa oi,

Si cu fluierulu la gura uita grij'a de nevoi.

Ce-a se dica- acum pescariulu, candu in Prutulu celu curatu

Nu'i va prinde mréj'a vulturi si dichanii de sburatu?

Ce-a se dica venatoriulu, candu in locu de turturei
Vediendu éراسi campu si codru, n'a impusca zodii si smei?
Mirase-va si plugariulu, candu var'a la secerisiiu
Voru sta spice 'naurite pe paragini si scaisiiu?
Dumnedieule, de unde preste nesce tieri asia
Se revarsa cu 'ndurare asteptat'a mil'a ta!
Se revarsa si ne afla innecati in lacremari,
Cá copiii fara mama cautandu urme de carari.
Lasandu urm'a parintiésca moldovanulu amagitu;
Au 'ntratu in cai straine si de-atunci au ratacitu . . .
Cá-su cararile 'nverdite pe unde cei vechi calcá,
Sí 'n pamentulu celu de astadi nu'si cunósce cas'a sa.
Au tunatu la miédia nópte si sagét'a ce-au sburatu,
Spargêndu cetati intarite peste munti au fulgeratu.
Spuneti muntiloru voi tóte si vali care v'ati deschisu
Spaimentate dinaintea trasnetului celu trimisu.
Acolo nestersu remane sangele-atatoru barbatu,
Cu carele si noi astadi ne vedemu rescumparati.
Fostau candu odinióra unu arbore odraslitu,
Pusu de mana stramosiésca multa vreme ne-au umbritu.
O sabia cereuita, ce nu'i trebue tulmaciu,
Ajungendu la culesu rodulu, ea derimá pe copaciu.
Dupa multa pustiire cu bratiulu seu sparietu
Ajungendu pana aice, an venitu si l'au taietu;
L'au taietu si 'n putregiune dórme astadi pentru toti,
Celu ce avé se umbrésca pe copii si stranepoti.
Ah, a'lu scóte la 'nviiere cu lacremi de se puté,
De atunci si pan' acuma de cate ori infloré!
Ce potú lacremi si suspinuri, candu de multu s'au prorocitu,
Ca elu numai in gradin'a de virtute ingraditu,
Cu munc'a ta Moldovene si sudóre 'nriuratu
Va puté ajunge éراس la flórea ce iau picatu.
Aice dar' trebuesce minte numai si barbatu,
Candu in mana sí unelte sí gradin'a ti s'au datu
Ca-ci scump'a sementia inca la adencu in radecini
Siede-ascunsa si astépta se o curatie de spini,
De dudau, de buruiene, de scaiulu nepriintiosu,
Cá asia resarindu éراس, se dé róda si folosu.
Dar' cu vremile de astadi pan' atunci si totu asia,
Patriotule iubite ce mai putemu astepta?
Candu acea pasere rara ce-au vestitu dupa seninu
Órecandu scaparea lumei cu o frundia de maslinu,

La noi inca pân' acuma intr'unu vécu mai prefacutu
De potopulu altoru rele se strabata n'au pututu.
Si-o corabia ce póte fara carma, candu pe mari
Au remasu dupa fortuna parasita la 'ntemplari!
Cele maguri viforóse fumegandu totu plóia ceru,
Si ingana cu-aloru neguri mersulu noriloru pe ceriu.
Candu elu vrea se se resbune, ei se 'ntórce in susu si 'n giosu
Noru pe noru totu se ridica, cari-de cari mai spariosu.
Si 'n aloru enveluire cá balauri incelestatí,
Mii de spaime si naluce facu ochiloru intristati.
Astadi candu aiure tóte din pamentu pana la ceriu
Se marescu in armoni'a luminatóreloru sferi;
Astadi candu lumea s'alina intr'o pace ce-au incinsu
Cu ale sale bratia-atatea popóra ce s'au fostu stinsu,
Noi suntemu carii cu alta lume nu ne mai vedemu,
Si la ori si ce scapare dumeri nu ne putemu.
Nici caldura nici recéla vreodata mai simtimu,
Avenu firile luate, dí ce merge amortímu.
Cerescule Imperate, întinde-ne man'a ta,
In noianulu fara margini se perimu nu ne lasa.
Tinde man'a si ne scóte la limanulu aratatu,
Cu cea biata luntrisióra, ce de valuri s'au sfarmatu.
Ca-ci din asia chaosu numai virtutea bratiului teu,
Spriginita de puterea unui singuru Dumnedieu,
Atunci mantuí ne póte, candu cu traiulu ticaitu
Vomu desbraca si vestimentulu vécului nepocaitu.

Vasilie Fabianu.

Candu va fi compusu Fabianu acésta poesia alegorica?
Cu date sigure nu pociu respunde. Mie inse 'mi vine se in-
cheiu chiaru din tiesetur'a ei, ca nascerea acestui productu alu
geniului seu cade dupa ratificarea pazei de Adrianopole, mai
nainte de spargerea revolutiunei polóne si cu atatu mai nainte
de Iuliu 1830, adica cam pre candu a cantatu si dn. I. Eliadu
cunoscut'a sa oda:

Crucea érase luminéza pe vechiulu seu dragu pamentu,
Semilun'a se 'nfruntéza aprópe de-alu seu mormentu,
Ismailu fricosu grabesce in pustéiulu arabescu,
Etc. etc.

Destulu atata, ca acésta poesia inca pórtá pe fruntea sa
caracterulu timpului in care a vediutu ea lumin'a. Sublimitatea
ideiloru, vioitiunea imaginatiunei, nobleti'a simtiementelorú, limba

curgătoare, expresiuni necautate, totul rotundit, licenție poetice nefortiate, cum amu dîce netrase de chica, aventu puterosu alu spiritului; cu tôte acestea cititoriulu inca simte, ca de aripele geniului cantatoriu aternă o greutate apasătoare, ca elu cu tóta emanciparea de iataganele dela Galati, Braila, Giurgiu totu se mai simtiă fôrte ingrijatu de viitoriulu patriei si alu natiunei sale, pentruca

O corabia cē pôte, fara carma candu pe mari
Au remasu dupa fortuna parasita la 'ntemplari!

Inca Regulamentulu organicu nu apucase a se ratifica, inca trupele rusesci era in patria, inca nu se sciă ce Domni voru ocupa tronurile Principatelor romanesci, inca locuitorii „dumeri nu se putea!“ . . .

G. B.

Museulu transilvanu.

Adunarea generale a societatiei museului transilvanu din Clusiu se tînă estimpu in 17. si 18. Februaru. Pre catu ne simtîmu indatorati a recomanda tuturor compatriotiloru iubitori de cultura si sciintia, éra mai alesu de cunoscinti'a patriei si a istoriei nōstre ocuparea mai deaprobe cu tesaurele de anticitate, sciintia si arte adunate si pana acum la acelu museu din tóta tiér'a dupa fericit'a idea ce avuse comitele Emericu Mikó, pe atat'a regretamu ca inca nu ni se dete ocasiune de a vedé publicata o descriere en detail a tutoru partiloru lui, cum si cataloge si altele. Atat'a inse inregistramu cu multa placere, cumca colectiunile se imultiescu pe fiacare anu, ceea ce de altmintrea se si pôte astepta cu totu dreptulu, pentruca ori cate monumente si documente de ale trecutulu voru mai aduna generatiunile de fatia in acelu museu, ele totu nu voru evalua nici amii'a parte din cate s'au sfarmatu si anulatu prin vandalismecele cele dese cate au trecutu preste acésta patria.

Museulu transilvanu este fundatu numai cu vreo 4 ani inaintea asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, cu tôte acestea elu in punctulu pecuniariu sta aproape de siepte ori mai bine decatu acésta asociatiune. Din computulu ecsactu substernutu adunarei prin casariulu V. Bányai scótemu spre orientare numai urmatórele cifre din cele trei fonduri ale museului asia precum au statu ele in 17. Februaru a. c.

Cass'a principale in val. a. fr. 198,194 cr. 87 $\frac{2}{6}$ Cass'a

fondului de premii pentru istoria naturala fr. 719. cr. 87. Cass'a fondului in aur 513 galbini.

Cu fonduri cá acestea se mai póte face cate ceva; éra cu unu fonduletiu micu de 30 mii fr. ce se faci mai anteu?

Veniturile anuali ale museului trecura preste 20 mii, pana acum inse si spesele se ridica totu la acea cifra, din cauza ca nu numai se platescu mai multe salaria, ci museulu se si in-avutiesce prin cumparaturi noua; in anul tr. éراسi mai cum-parara o gradina spre a o adaoge la gradin'a botanica a mu-seului.

Administratiunea fondurilor sémana a fi regulata fórte bine si ele asecurate catu se póte mai bine, incatu dóra nu-mai administratiunea fondului asociatiunei transilvane si a reu-niunei femeiloru romane o intrece cu ecsactitatea.

Anuariulu museului se publica unguresce. Pana acum au esítu succesive trei tomuri, éra din alu 4-lea tomu se insciintia dílele acestéa esirea fasciórei a dóu'a.

C l i o.

Ex Indice Codicis Diplomatici Illustr. D. Com. Josephi Kemény in XII Tomos distributi.*)

Anno Chr. 1212. Barcia. Ibidem Ordo Teutonicus. Codicis diplomatici Tomo I-o. pagina 10.

1223. Monasterio de Kertz confertur certa terra exemta de Blaccis prope Michelsberg in Sede Cibiniensi. Codicis diplomatici Tomo I. pag. 13. eidem & Michelsberg ibidem pag. 11.

1246. Libertini. Cod. Dipl. Tomo I. pag. 19.

1291. Transilvania vocatur Ducatus. Cod. dipl. Tom. I. pag. 87.

1291. Nobiles praestabant Decimas, p. 98. Eorum Insurrectio ibidem.

1291. Jobbagionum Decimae pag. 98.

1301. Valachi in Oláhfalú, pag. 108.

1317. Valachorum fassiones in iudicio acceptantur, pag. 167.

1318. Valachi de Heltha tenent pacem continuam cum principibus Valachiae, & oves suas libere pascuare possunt in Montibus Valachiae p. 174.

1322. Possessiones seu Incolae possessionum Abbatiae de Kertz fuere olim majori ex parte Valachi. In privilegialibus eidem Abbatiae an. 1322.

*) Documentele pe care purcedemu ale publica in estrasu din alte dóua arataria Keményiane s'aru fi pututu intretiese prea bine la loculul lorú între cele publicate din tomulu lecsiconului istoricu Q usque Z, ci n'amu cutezatu a face acést'a, pentrucá se nu incurcamu pe scriitorii carú aru voi a cauta tóte acesteia in museulu din Clusiu, unde se pastréza manuscriptele comitelui Jos. Kemény. De alta parte pentru istoriofilii nostrii va fi unu lucru prea usioru a'si pastra Nrii acestei foi, apoi tocma la fine candu vomu fi gat'a cu publicarea tuturor aratarialorú, a le tiené alaturea si a'si asedia fiecare cita-tiune la loculul seu dupa datele aniloru si ale luniloru.

elargitis († Incolae harum Possessionum a generali participatione utilitatis totius provinciae Cibiniensis (Universitatis Saxonum) excludi vetantur, ergo haec ad Valachos quoque istos fuit extensa pag. 287.

1322. Libertates Provincialium de Cibinio extenduntur etiam ad populos Abbatiae de Kertz. Cod. dipl. Tomo I. pag. 281.

1322. Privilegiales Abbatiae de Kertz, in quibus memoratur Henricus Prior hujus Monasterii et ejus possessiones enumerantur, pag. 280 usque 290. Vide pag. 294.

1329. Praedictae Privilegiales confirmantur ad preces Joannis Abbatis Monasterii S. Mariae de Kertz a pag. 279 usque 292.

1336. Jobbagonum libera Migratio. Pagina 362.

Hoc-idem Cod. Dipl. Tomo II. pag. 98, 99, 100.

1395. † Quarta puellaris in casu ubi filia ignobili nupsit non in pecunia, sed ex bonis excidebatur. Cod. Dipl. T. II. pag. 254.

1404. Ovium Decimae Pagorum Valachicorum in Comitatu Zarand, Districtu Fejér-Körös Fisco Regio reservatae, pag. 323.

1408. † Ignobilis si portionem possessionariam a nobili emit, tunc pro nobili reputabatur, pag. 354.

1418. Valachi et Saxones de Heltau (Disznod) obtinent Privilegiales a Michaelae Vajvoda Transalpinae, pag. 457.

1426. Hoc-idem, cod. dipl. Tomo III. pag. 12.

1434. (†) Valachi perfidissimi, ibidem pag. 36 bis. Vide Corona.

1435. Jobbagationes Rutheni Cod. Dipl. Tomo III. pag. 72.

1435. Liberae migrationis condiciones, ibidem pag. 72.

1447. Urbarii Vestigium in Transilvania, pag. 152.

1464. Jobbagationes libere migrare permittuntur, ibidem pag. 268.

1468. Jobbagationes fugitivi reduci jubentur, ibidem pag. 326.

1469. Cod. Dipl. Tomo III. pag. 332 Testandi facultas Sacerdoti-

1472. " " " " " 359 bus Transilvanis concessa.

1470. Jobbagationes libere migrare permittuntur, ibidem pag. 335.

1472. (Hoc-ibidem) Tomo III. pag. 347.

1472. Valachi latrones Districtus Fogaras (!) Tomo III. pag. 355.

1472. (†) Saxonibus Civitatis Cibiniensis et Septem Sedium confer-
tur Districtus Fogaras, ibid. pag. 355.

1474. Valachi tumultuantur contra Sedem Selk (Schelk) T. III. p. 366.

1474. Valachi latrones, ibid. pag. 366, 391.

1474. Jobbagationes libere migrare permittuntur Tomo III. pag. 395.

1477. Bona Abbatiae de Kertz conferuntur Praepositurae Cibiniensi.
Tomo III. pag. 411 usque 413.

1483. † Septem Sedibus unitur Districtus Fogaras. Tomo III.
pag. 435, 439.

1484. (†) Rebello Valachorum, pag. 446.

1498. (Hoc-idem) Cod. Dipl. Tomo IV. pag. 39.

1553. Urbarium, ejus indicium. Tomo IV. paginis 452, 454.

1553. Dica Valachorum pag. 452.

1553. Episcopatus Valachorum de Rew. Ibidem pag. 451,

1553. Quinquagesima Valachorum, ibidem pag. 452 et 456.

1553. Possessiones Valachicales in Comitatu Szolnok interioris ad ca-
strum Csicsó pertinentes. Ibidem, pag. 450.

1553. Episcopus Valachorum de Kew in Sirmio possidet possessiones

Kew et Zlatina — item Magyar et Oláh-Bogath et molendinum prope Katzko, quae omnia ad Castrum Csicsó spectabant. Pag. 451.

1553. Valachorum Census & Dica, pag. 455.

1557. Valachi Szelistyenses. Cod. Dipl. Tomo V. pag. 19.

" praestant quinquagesimam ibid. pag. 8.

1557. Valachorum quinquagesima. Cod. Dipl. Tomo VI. pag. 279.

1609. (Hoc-idem) Cod. Dipl. Tomo VI. pag. 499.

1617. Valachi in Vajasd. Cod. Dipl. Tomo VII. pag. 216 (ofertur enim Lippensibus).

1645. Urbarium. Cod. Dipl. Tomo VIII. pag. 266.

1670. Oppressio Religionis. Cod. Dipl. Tomo IX. pag. 161.

1675. Unio Saxonum. Cod. Dipl. Tomo IX. pag. 200.

1681. " " " " " " 266.

1682. Unio Trium Nationum. Tomo IX. pag. 270.

1689. Valachi (Jobbagiones) vagi conferuntur. Ibidem pag. 303.

1697. † Synodus Valachorum Albae. Tomo IX. pag. 496.

1698. Episcopatus & Monasterium Valachorum Albense. Tomo IX. pag. 504. Ibidem & Sigillum Monasterii Valachorum Albensis fieri jubetur.

(Voru urma altele din Aratariulu suplementariu).

Bibliografia.

Literatur'a romana castigă dilele acestea unu nou tesauru. Bardulu romanu, atatu de distinsu prin numerulu si deliciile opereloru sale, Dimitrie Bolintinénu, inavutí literatur'a nóstra inca cu 2 opere, drame istorice in cate 3 acte: Alesandru Lapusnénu in prosa, Mórtea lui Mihai Vitézulu in versuri.

Numele autorului fiindu destulu de cunoscutu, ori ce comentaria din partea nóstra credemu de prisosu. Ne marginimu deci a anuncia nóu'a seria literaria a ilustrului literatu, pentru cei cari aru fi impatienti a o posede. Amiéndóue operele in tr'unu singuru ecsemplariu se vendu pre modestulu pretiu de 3 sfanti ecsemplariulu si se afla depuse pentru acestu sfirsitu chiaru la administratiunea acestei fóie, pasagiulu romanu Nr. 2. (Tromp. Carpatiloru.)

* * *

Dictionariulu romanu-germanu alu dlui parochu Sava P. Barcianu pe la librariile nóstre de aici inca nu s'a vediutu. Doritorii de a'lu avé se se adreseze la librariile din Sibíu.

* * *

Discursulu dlui Ioanu Eliadu despre literatura si politica incunosciintiatu prin mai multe foi, inca nu l'amu primitu.

Raportulu comisiunei bugetarie.

Comisiunea insarcinata din partea onoratei adunari cu facerea proiectului de bugetu pentru anulu mai de aprópe alu Asociatiunei, nesuindu a face destulu misiunei sale inainte de tóte s'a nevolítu a cunósce sum'a ce in sensulu statuteloru e despunibila. A esaminatu cu deameruntulu proiectulu pusu pre mas'a on. adunari din partea comitetului si'lu a conferitu cu raportulu casieriului. A recugetatu si asupr'a intregiei economii urmate pana aci cu averea Asociatiunei in cele ce atingu aplecarea ei in sensulu statuteloru.

Comisiunea 'si castigà acea convingere: cumcà Asociatiunea in anii trecuti, celu pucinu in celi mai de aprópe, nu a despusu preste intrég'a suma, ce in sensulu statuteloru aru fi fostu despunibila si asia generatiunea presente a fostu scurtata in usulu ajutorialoru, ce Asociatiunea s'aru cadé se-i intendia, cu alte cuvente pre contulu si cu detragerea presentului s'a economisatu pentru venitoriu.

Acest'a purcese de acolo, cà adunarile generali nu au cunoscutu limpede sumele, preste cari poteau despune. Informatiunile date mai de multu in fug'a mare de catra casieru, nici pre departe nu erau de ajunsu. De aceea in adunarea dela Abrudu se aduse conclusu, cá comitetulu se pregatésca din partea sa proiectu, in care se arate lamuritu sum'a, ce in sensulu statuteloru se póte estradá spre scopurile Asociatiunei.

In proiectulu comitetului din estu anu sum'a despunibila este pusa numai 2420 fr., pre candu ea dupa ratiucîniulu asternutu onoratei adunari se cade se fia mai mare.

In a. 186 $\frac{6}{7}$ spre scopurile Asociatiunei s'au estradatu numai 2037 fr. 66 cr., precandu fondulu s'a sporitu cu obligatiuni in valóre nominale de 1680 cumparate de Asociatiune cu 1158 fr. 55 cr. si au remasu si bani in cassa preste 2000 fr. v. a., asiadara mai bine de 3000 fr. alaturati fondului facia cu 2037 fr. 66 cr. cheltuiti, séu déca scótemu 700 fr. cass'a-restulu dela adunarea precedente, ne resulta 2300 fr. adausi fondului facia cu 2037 fr. 66 cr. cheltuiti. Aici vine a se observá, cà sumele intrate dela membrii fundatori cá unele, ce din natur'a loru se adaugu la fondulu neatinsu, nu suntu cuprinse in numerii de mai susu.

Acum dupa statute numai a 5 parte din tacse, usure si oferte vine a se adauge la fondu. De aci ar urmá, cumca

Asociatiunea acarei fondu s'a sporitu cu 2300 fr. in a. 186⁶/₇ intru acelasi anu a spesatu preste 8000 fr.

Socotél'a s'a facutu, onorata adunare, numai cu apropiare, pentruca tempulu erá scurtu si casieriulu inca fiindu ocupatu nu poté se dé comisiunei date detaliate, cum s'ar fi cerutu spre un'a calculare esacta.

De aci fiindu invederatu, cumca sum'a dispunibila este mai mare, decatu cea aratata de comitetu, comisiunea s'a involitu a estinde preliminarulu pana la sum'a de 3000 fr. si totu un'a data a statoritu órecari indereptaria, ce fiindu asia si voli'a on. adunari, comitetulu pre venitoriu se le aiba in vedere la facerea proiectului de bugetu.

Comisiunea propune on' adunari:

a) Erogatiuni pre 186⁷/₈.

1. Remuneratiune secretariului II.	200 fr.
2. Ajutoriu pentru unu juristu aplecatu cá scriitoriu	100 "
3. Spese pentru cancelaria	150 "
Comitetulu a fostu propusu 160 fr., inse nu a motivatu inmultirea acestei pusetiuni; deci comisiunea afla cu cale a se tiené sum'a statorita si spesata in an. tr.	
4. Ajutoriu pentru 3 juristi afara cate 100 si unulu in patria 80 fr., cá si in an. tr. cu acelu adaosu ca de s'ar templá din celi ajutati in a. tr. unulu séu doi se nu fia ajutati si in 186 ⁷ / ₈ : doue ajutoria de aceste se se dé la doi teneri dela scólele reali ori technice, éra doue in totu casulu se remana pentru juristi	380 "
5. Celoru doi ascultatori de pedagogia in Prag'a cate 300 fr. si viaticu cate 50 fr.	700 "
6. Pentru unu studente la institutulu politechnicu in Vien'a	300 "
7. Doue ajutoria de cate 50 fr. pentru doi scolari la scólele reali	100 "
8. Patru ajutoria de cate 25 fr. pentru 4 invetiaceli de maiestrie	100 "
9. Pentru unu sodalu, ce voliesce a se face maiestru	50 "
10. Spese extraordinarie	60 "
11. Pentru foi'a Asociatiunei edanda in sensulu §. 33 400 fr., in care se se tiparésca si actele Asocia-	

2140 fr.

Transportu 2140 fr.

tiunei, éra la casu candu edarea foiei nu s'ar poté
esecutá, pentru tiparirea actelorú pana la . . . 200 „

12. Pentru doi teneri, cari se invetie agronomi'a spre
a fi apoi aplecati cá invetiatori de studiulu ace-
stuia unulu la preparandi'a din Blasiu, celalaltu
la cea din Sibiu, cate 330 fr. 660 „

Éra la casu, candu se ar intemeliá foi'a Asoc.,
atunci se se dé numai unu stipendiu de aceste.

Sum'a 3000 fr.

- b) Indereptaria pentru comitetu intru facerea prelimi-
nariului de bugetu.

In preliminariulu ce comitetulu va pune pre mas'a fiacarei
adupari generali, se va arátá in rubrice destinte:

1. Catu de mare e sum'a intrata dela membri fundatori
si ordinari, ce in decursulu anului, adeca dela adunarea cea
mai deaprope au depusu capitalulu de 100—200 séu n' multu
si prin acest'a au devenitu membri fundatori séa ordinari pre
viétia?

2. Catu de mare e sum'a intrata din tacsele anuali de 5
si 10 fr. ori mai multu ale membriloru, fia acele pre anulu cu-
rente, fia restantie pre órecare din anii trecuti. — Si catu face
patru cincimi dintru acest'a?

Tacsele intrate pre a. venitoriu suntú a se insemnádcosebi.

3. Care este sum'a ofertelorú intrate in decursulu anului?
Si catu e patru cincimi dintr'ins'a?

4. Care este venitulú capitalelorú pre anulu urmatoriu?
Catu facu patru cincimi dintr'insulu?

5. Catu a incursu din venderea actelorú si catu pentru
diplome?

Urmanduse indereptariile aceste, fiacare adunare generale
ar sci curatu, care este sum'a despunibila pre anulu venitoriu,
resultandu ea din adaugerea celorú 4 cincimi dela punctulu 2,
3 si 4, si intréga sum'a dela punctulu 5. Asia adunarea va
despune totudeaun'a numai preste sume incasate si despre sume
ce de securu se voru incasá, adeca despre tacsele anuali si o-
fertele incurse in an. ce se termineza si despre usurele capi-
tulelorú in anulu venitoriu.

Comisiunea si lia libertate a comendá on. adunari accep-
tarea acestoru indereptaria. Clusiu, 27. Augustu 1867.

Lázáru.

I. M. Moldovanu,
reportatoriu.

Raportulu

comisiunei însărcinate cu revederea socotelorului pre an. 186⁶/₇ se substerne în următoarele:

Comisiunea cercetându cu deamăruntu jurnalulu casei dinpreuna cu toate aclusele respective, a aflatu ca socotelele suntu după modalitatea de până acuma compuse cu cea mai mare acurateția și ostenéla. Înse a observatu:

1) Ca în documentulu sub Nr. 103 e o dificultate de 45 cr. v. a., de órece prin acelu documentu au încursu în cass'a asociatiunei pentru 10 eesemplare din actele adunarilor asociatiunei cu 45 cr. v. a. mai puțin, deci sum'a asta ar fi de a se încassa pe calea sa.

2) Comisiunea observandu, ca cassierulu asociatiunei D. Stezariu a compus socotelele cu cea mai mare acurateția și ostenéla, propune că adunarea generală se i dé pentru această multămită în scrisu.

3) Din revisiunea asta a socotelorului a observatu comisiunea, ca pentru evidenti'a averei asociatiunei și înlesnirea purtarei socotelorului ar trebui se se introduca un'a carte de socoteli, care se cuprinda în sene toate categoriile percepțiunilor și erogatiunilor, toate hartiile de statu în specie cu numărulu lor și terminulu cuponelor acestora, toate chartiile despre capitalele date la privati eara în specie cu numele datorasiului și terminulu intereselor acestora.

Cartea asta de socoteli ar servi totudeodata de controla pentru ratiatinanti, pentruca cu încheierea ei la finea anului s'ar vedé, ca lovescuse sumele de aci rezultande cu cele a jurnalulu casei, și ca fostu a manipulațiunea banilor de peste anu acurata.

Cu cartea asta s'ar portá evidentiă despre interesele încurse pe unu terminu defiptu alu cuponelor de obligatiuni de statu și alu datorielor privatilor, evidentiă despre toate tacsele încurse și remase în restanță, cu unu cuventu evidentiă despre toate categoriile percepțiunilor și erogatiunilor.

Deci comisiunea îndresnesce a face propunere, ca pe viitoriu se se introduca pentru socotelele asociatiunei portarea acestui manualu, adeca carte de socoteli.

4) Observanduse mai încolo, ca documentele de erogatiuni nu sunt vidimate de presedintele comitetului, se propune, ca toate erogatele de aci în ante se nu se solveze fără vidimarea, cum și pentru legalitatea acelor documente se se faca respundatoriu presedintele comitetului.

5) Din lips'a manualului susu pomenitu si in casu presentu din lips'a chartiilor de statu aflatóre actu in Sabiiu, se afla comisiunea censuratóre silita a lasá documentele de sub Nr.ii 7, 19, 23, 28, 29, 36, 40, 53, 55, 67, 79, 94, 108 si 113 sunatóre despre interesele incurse dupa obligatiunile de statu de necensurate si a propune, cá censurarea acelu si dupa aceea si absolvarea ratiotinantiloru se se concredá comitetului asociatiunei.

6) Observanduse mai incolo, ca unele documente de perceptiuni se afla basate numai pe protocólele comitetului, se face propunere, ca langa astufeliu de documente se se alature la socoteli totudeodata si protocólele respective ale comitetului.

7) Comparanduse erogatiunile jurnalului cu erogatiunile preliminate a observatu comisiunea, ca la spezele estraordinarie se arata o crutiare de 40 fr. 84 cr. si la cele de tiparirea actelu adunariloru generale asisderea o crutiare de 41 fr. 50 cr. la olalta de 82 fr. 34 cr. v. a. — In ratiotiniulu despre spezele cancelariei se afla unu plus erogatu de 18 fr. 93 cr. v. a. si comisiunea propune, ca acestu plus erogatu se se liquideze si se se asigneze din cass'a asociatiunei in primirea ratiotinantelu respectivu.

Clusin, 27. Augustu 1867.

I. Orosz,
refer.

Vict. Piposiu.

R a p o r t u l u

comisiunei insarcinate cu examinarea ofertului Domnului Iac. Muresianu privitoriu la ramur'a juridica si agronomica.

Membrii comisiunei:

Ilustritatea Sa Episcopul Ioanu Vancia cá preside.

D. Serv. Popoviciu.

D. Sam. Porutiu.

D. Georgiu Popa.

D. Ios. Romanu cá reportatoriu.

Domnulu Iac. Muresianu, directoru gimnasialu si redactoru, basatu pe §§. 2, 23 si 38 ai statuteloru asociatiunei, in puterea caror'a aceeași are scopulu de a inainta literatur'a si cultur'a poporulu romanu in deosebite ramuri prin studiu; mai incolo de a designa principiele conducátóre pentru inaintarea scopulu asociatiunei, si avendu datorintia de a administra ofertele conformu dorintiei respicate a fondatoriloru: consantiesce 1000 fr. v. a. si alte contribute dela confrati din afara, in favórea cul-

tivarei literaturii juridice rom. si pentru cultur'a pop. rom. in ramulu acest'a, precum si in latirea cunoscintiloru agronomice; in sa sub conditiunile:

1) cá capitalulu oferitu se se administre separatu pentru scopulu amintitu.

2) Cá asociatiunea se provóce publiculu la contribuii spre acestu scopu, asigurandu totudeodata si in grigirea pentru infintierea unei academii de drepturi atunci, candu spesele reccute spre acestu scopu voru fi acoperite.

3) Se resolve asociatiunea pentru institutele pedagogice rom. in Sibiiu si Blasiu, cá unu presemnu de inceputu, cate 2—300 fr. din veniturile presente ale asociatiunei, cu scopu cá invetiatorii scóleloru poporali pe langa obieptele pedagogice se impreune si cunoscinti'a agronomiei ratiunate.

Sub aceste presupuneri e gata la provocarea asociatiunei a raspunde cu trimiterea capitaleloru destinate.

Luandu comisiunea acésta propunere la desbatere, in consideratiune, cá chiamarea asociatiunei este inaintarea culturai in ori ce ramu,

considerandu cá pentru poporulu romanu este o necesitate vitale cunoscinti'a ramurei juridice si cultur'a lui in acestu ramu, precum si latirea cunoscintiloru agronomice, ca-ci din ast'a din urma resulta bun'a starea materiala a poporului, si prin urmare a economiei nationale,

considerandu ca ofertulu facutu pune inceputulu pentru realisarea acestor'a, si ca asociatiunea 'si-are chiamarea nu numai de a imbratiosia, ci in ca si a esploata astfelu de oferte, vine cu umilit'a sa opiniune:

1) de a recomanda onoratei adunantie generale primirea ofertului pe langa administrare separata cu cea mai caldura multiamita si recunoscintia nationala.

2) Cá onor. adun. gen. se insarcineze pe comitetu cu elaborarea alu dóuori planuri pentru infintierea ideiloru acestoru, si fiindu ca fondatoriulu nu respica catu voiesce a destiná din sum'a oferita pentru ramur'a juridica si catu pentru cea agronomica, se'lu provóce cá se'si descopere vointi'a in asta privintia.

3) Si pana la gatirea planuriloru, carii se voru substerne proximei adunari generale, comitetulu se primésca sum'a oferita, precum ofertele gratuite pentru scopurile mentionate.

4) Punctulu alu 3-lea se a recomandatu comisiunei bugetarie, cá se'lu iea in consideratiune la proieptarea bugetului pe anulu 1868.

Iosifu Romanu,
reportatoriu

Buletinulu instructiunei publice

alu Romaniei este o fôia periodica ce a succesu fôiei din anii de mai nainte titulate Instructiunea publica si redigéte de dn. dr. Tr. Laurianu. Buletinulu instructiunei publice ese acum in alu doilea anu sub ingrijirea dlui V. Alecsandrescu Urechia directoriu la ministeriulu culteloru si alu instructiunei publice, profesoriu de istori'a si literatur'a romaniloru la facultatea de litere din Bucuresci etc. Acelu Buletinu ese in fasciôre 4°. Cea din urma ce ne a venit este pe Septembrie pana inclusive la Decembre 1867.

Sumariulu acestei fasciôre de 67 pagine si dóua tablouri de portrete este acesta:

1) Raportulu consiliului generale alu instructiunei publice catre ministeriu. 2) Actele de constituirea societ. academice. 3) Referatulu ministriului instructiunei publice Nr. 8265 pentru luarea teatreloru sub ingrijirea sa. 4) Decretulu in eadem. 5) Circulara pentru trecerea de catra consiliurile judetiene si comunale de subventiuni pentru tienerea de scolari la ateliu private. 6) Decretulu de aprobarea statuteloru societatiei medico-chirurgicale. Statutele ei. 7) Raportu la Domnu pentru infiintiarea scólei pedagogice. 8) Decretulu domnescu Nr. 10,978 in eadem. 9) Raportulu Nr. 40 alu direct. museului zoologicu, despre situatiunea acelu museu. 10) Numiri in functiuni scolare. 11) Scóle noue la Panoni. 12) Ofrande de carti. 13) Recunóscerea de carte didact. a geografiei dlui Michaescu. 14) Acte de multiamire stipendistului dela Madridu, Vizanti. 15) Scól'a rom. dela Silistria.*) 16) Publicatiunea pentru charte. 17) Multiamiri la trei proprietari. 18) Decretu relativu la esamele de bacalaureatu.

*) In Bulgari'a pe mersulu Dunarei, in Serbi'a si in Dobrogea sunt cu totulu preste 200,000 romani, carii pe di ce merge se sêrbescu si bulgarescu din lips'a cultivarei limbei lor. Din acésta cauza in cetatea Silistria alias Dêrstoru s'a infiintiatu o scóla romanésca si o mica biblioteca. Romanii din Dobrogea au si cativa preoti romanesce si servitiulu romanescu in bise-rica.

Buletinu didacticu.

19) Enciclopedistulu de V. A. Urechia. 20) Scólele polone in privinti'a Romaniloru de B. P. Hâjden. 21) Situatinea instruct. publice in 1864—65.

Buletinu literariu.

22) Cursu de istori'a Romaniloru lect. II. de V. A. Urechia.

Buletinu archeologicu.

23) De titlulu domnescu la Romani, de B. P. Hâjden. 24) Georgie Dozsa cu o stampa, de V. A. Urechia. 25) Portretele lui Stefanu Voda, de V. A. Urechia.

C r o n i c a.

26) Estractu din fói'a societatiei pentru invetiatur'a poporului romanu. 27) Corespondenti'a fóiei dela Paris despre scólele secundarie de fete, de I. Vergolici.

Sciri diverse.

28) Despre medali'a dobandita de d. A. Vizanti la concursulu din Madridu. Maria Movila si romanulu Lupu. Euseanti'a si articolulu d. Vizanti. Lege de admisibilitate. 29) Discursulu dlui ministru cetitu la deschiderea consiliului generale. 30) Delegatiunea societatiei academice. 31) Restaurarea bisericei Antimu. 32) Impartirea premiilor la scól'a de agricultura. 33) Scól'a II. din Macedoni'a. 34) Sîrbulu si poesiele sale. 35) Scrisórea mitropolitulu din Greben'a. 36) Scrisórea dlui Tomescu institutoru din Macedoni'a. 37) Scrisórea dlui Margaritu, idemu. 38) Notitie diverse. 39) Programulu Ate-neului. 40) Referatulu Nr. 12,830 constatandu deschiderea scólei normale. 41) Decretu domnescu Nr. 1737 de multiamire. 42) Raportu si decretu Nr. 1827 pentru comisiunea teatrului. 43) Visit'a M. S. la institutulu pedagogicu. 44) Idem la museulu archeologicu. 45) Serbarea patronimica a sf. Sava la liceulu cu acestu nume. 46) Numele scolariloru din scól'a de medicina ce au trecutu licenti'a in medicin'a etc. 47) Solemnitatea distribuirei medaliiloru la scól'a de bele-arte.

 DDnii abonati carii isi muta locuinti'a, sunt rugati a incuno-scintia pe red., pentrucá fói'a se nu li se remita încóce, precum se întempla din vreo patru locuri.
